СОНЦА:
Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 8.19, 15.48, 7.29;
Віцебск — 8.16, 15.31, 7.15;
Магілёў — 8.08, 15.37, 7.29;
Гомель — 7.57, 15.43, 7.46;
Гродна — 8.33, 16.05, 7.32;
Брэст — 8.25, 16.14, 7.49.
МЕСЯЦ:
Поўня 10 снежня.
ІМЯНІНЫ:
Парамона, Акакія, Нектарыя; Адэлаіды, Аляксандра

ЗВЯЗДА

12 СНЕЖНЯ 1992 г. субота, № 246 (22024)

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

РОЗГАЛАС

НА СЕСІІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

НА АСТРОЛАГА СПАДЗЯВАЙСЯ, АЛЕ І САМ СТАРАЙСЯ

Астралагічны прагноз аб тым, што цяперашняя пятніца — спрыяльны для творчасці дзень, апраўдаўся для беларускіх заканадаўцаў напалову. Ва ўсякім разе, пры абмеркаванні змяненняў і дапаўненняў у Закон «Аб Кантрольнай палаце Рэспублікі Беларусь» у парламентарыяў хапіла розуму і вытрымкі, каб выправіць дапушчаную напярэдадні памылку. 10 снежня Вярхоўны Савет адхіліў папраўку да другога артыкула гэтага Закона. У выніку вышэйшы дзяржаўны орган эканамічнага кантролю атрымаў магчымасць кантраляваць толькі рэспубліканскі, але не мясцовыя бюджэты. Такім чынам, Вярхоўны Савет, фактычна пазбавіўшы Кантрольную палату права поўнага кантролю, паралізаваў орган, [illegible] разрыву бюджэту на дзве розныя часткі гаварылі 11 снежня многія дэпутаты. Аднак для таго, каб правесці рашэнне, не хапіла аднаго голасу.

Вывад з гэтай няпростай сітуацыі быў знойдзены дзякуючы прапанове, унесенай народным дэпутатам Алегам Трусавым. Ён прапанаваў трактаваць спрэчную частку палажэння чынам: «Кантрольная палата Рэспублікі Беларусь ажыццяўляе кантроль за выкананнем рэспубліканскага і мясцовых бюджэтаў».

Старшынствуючы Вячаслаў Кузняцоў нагадаў: галасаванне — паіменнае, і, відаць, гэты факт таксама адбіўся на выніках галасавання. «За» выказаліся 182 дэпутаты, супраць — 0, устрымаліся 19 чалавек.

На жаль, пасля такога добрага пачатку работа застапарылася. Спроба [illegible], хто ж канкрэтна будзе ўваходзіць у састаў Кантрольнай палаты, выклікала шквал эмоцый.

(БЕЛІНФАРМ).

З КІМ ГАНДЛЮЕ ЛІТВА?

За 10 месяцаў гэтага года у Літве рэалізавана прамысловай прадукцыі на 48,5 працэнта менш, чым летась.

Прычына скарачэння аб'ёму вытворчасці і гандлю — парушэнні ў сферы паставак сыравіны, матэрыялаў і камплектуючых з рэспублік былога СССР. Таксама становішча спрыяе пераарыентацыі эканомікі краіны. Так, экспарт літоўскай прадукцыі на Захад за названы перыяд вырас з 2,6 да 9,6 працэнта ад агульнага аб'ёму рэалізаванай прадукцыі. Найбольш экспартуецца торфу, фосфарных і азотных угнаенняў, кабелю, бытавых халадзільнікаў. Літва прадае свае вырабы ў 62 краіны, а купляе ў 55.

Андрэй КОРСАК.
(БелаПАН).

РАСІЮ ЗНОЎ ПАЛОХАЮЦЬ ПЕРАВАРОТАМ

Расія перажывае яшчэ адно ўзрушэнне. Барацьба за ўладу ў Крамлі ў чарговы раз абвастрылася і дасягнула апагея пасля таго, як прэзідэнт Барыс Ельцын бразнуў дзвярыма дэпутацкага з'езда, звярнуўшыся праз галаву вышэйшай заканадаўчай улады да народа Расіі. Прэзідэнт спадзяецца шляхам рэферэндуму [illegible] дэпутацкі корпус і распусціць з'езд, які, на яго думку, стаў аплотам кансерватыўных сіл і рэакцыі, заблакіраваў рэформы і мае намер ажыццявіць «паўзучы пераварот».

Апошняе сцвярджэнне Барыса Ельцына выглядае даволі спрэчна: як можа здзейсніць пераварот легітымны орган вярхоўнай улады? Нават рэзкая змена палітычнага курсу ў такіх выпадках называецца хутчэй не пераваротам, а паваротам.

Канфрантацыя паміж прэзідэнтам і ўрадам з аднаго боку і большасцю парламента на чале са здольным да шматхадовых інтрыг спікерам — з другога нагняталася даўно, яшчэ з таго часу, калі Вярхоўны Савет адхіліў просьбу прэзідэнта перанесці з'езд на вясну. Спрэчкі аб тэмпах, тактыцы, стратэгіі рэформ — звычайная справа для ўлад любой краіны, якая ставіць мэтай рэарганізаваць эканоміку. Урады ва ўмовах эканамічнага крызісу, як правіла, недаўгавечныя. Прыгадаем хоць бы прыклад Польшчы ці Літвы. Але нікому ў гэтых краінах не прыходзіць у галаву звязваць з даволі частымі адстаўкамі лідэраў урадаў, а часам і цэлых кабінетаў — пагрозу зварочвання курсу рэформ і рэстаўрацыі казарменнага сацыялізму.

Аддаленыя аналогіі можна знайсці і ў нашай краіне. Нешматлікая парламенцкая апазіцыя незадаволена ні ўрадам, ні Вярхоўным Саветам, ні тэмпамі рэформ. Яна таксама спрабавала шляхам рэферэндуму прыспешыць змены. Можна спрачацца з рашэннем Вярхоўнага Савета па праблеме рэферэндуму, — аднак факт тое, што стабільнасць у грамадстве захавана, рашэнне аб датэрміновых выбарах прынята, рэформы хоць і марудна — пасоўваюцца наперад.

Расійскі з'езд дэпутатаў — «аплот кансерватызму»? Але прыгадаем: гэтыя самыя дэпутаты два гады назад выбіралі Барыса Ельцына старшынёй Вярхоўнага Савета. Яны ж сталі на бок дэмакратыі ў жніўні 1991-га. Яны ж падтрымалі Белавежскае пагадненне ў снежні мінулага года. А цяпер што — раптам перафарбаваліся і хочуць назад, пад чырвоныя сцягі? А можа, справа проста ў тым, што ўплывовы і прагматычны «Грамадзянскі саюз» — «цэнтр» расійскага парламента — па-іншаму бачыць тактыку рэформ і людзей, якія гэтымі рэформамі кіруюць? Але што ў гэтым рэакцыйнага і надзвычайнага, — гэта нармальная палітычная барацьба ў рамках канстытуцыі.

Зрэшты, тое, што ў цывілізаванай Еўропе адбываецца без гвалту, дэмаршаў і натоўпаў пад сценамі парламентаў, — у Расіі, якую, як вядома «аршином общим не измерить» — суправаджаецца з'явамі непрадказальнымі. Замест узаемных кампрамісаў — абмен зубатымі каля трыбуны, самазвалы ля сцен Крамля, хаджэнне прэзідэнта па падтрымку да рабочых. І як вынік — напружанасць і няпэўнасць у грамадстве. А калі ўтрывавана — зноў ніхто не працуе, бо ўсе чакаюць перавароту.

У любым выпадку ў бліжэйшы час у доме нашага вялікага суседа чакаюцца няпэўнасць, нестабільнасць і канфрантацыя. Магчымы рэферэндум можа прынесці непрадказальныя вынікі і для парламента, і для прэзідэнта. Варта чакаць новых твараў на крамлёўскім Алімпе. На жаль, трапіць на гэты Алімп у смутны час усеагульнага крызісу могуць людзі, якія глядзяць на сваіх заходніх суседзяў зусім не як на замежныя дзяржавы.

І гэта павінна ўлічваць Беларусь. Калі з вокнаў суседскай хаты валіць дым, самы час падумаць пра бяспеку ўласнага дома, каб разам не застацца на адным агульным папялішчы.

Валянцін ЖДАНКО.

«СУСЕД КАШЛЯНЕ, А Ў НАС ПАЧЫНАЕЦЦА ГАРАЧКА»

ЯК АЦЭНЬВАЮЦЦА ПАДЗЕІ Ў РАСІІ З МІНСКАГА ПУНКТУ ГЛЕДЖАННЯ? ЧАГО ЧАКАЦЬ АД ІХ БЕЛАРУСІ?

— Беларуская сацыял - дэмакратычная грамада скіравала свае намаганні на распрацоўку эканамічнай праграмы выхаду краіны з крызісу і рыхтуецца да свайго чарговага з'езда, — **гаворыць кіраўнік спраў Грамады Мікалай КІЙКА.** — Што датычыць падзей, якія разгарнуліся на з'ездзе расійскіх народных дэпутатаў, то мы не проста падтрымліваем Ельцына, але лічым, што крок, які ён зрабіў, — адзіна правільны ў такой сітуацыі. Вагацца, сядзець на двух крэслах, кідацца паміж правымі і левымі — справа вельмі небяспечная. Можна застацца ні з чым. Заўсёды вельмі важна ведаць сваё месца, мець сваю пазіцыю.

Безумоўна, мы настолькі прывязаны да Расіі і палітычна, і эканамічна, што кожнае змяненне сітуацыі там можа адбіцца і на Беларусі. Але ўсё ж выратаванне тапельцаў — справа рук саміх тапельцаў. Хай расіяне самі разбіраюцца са сваімі праблемамі. Мы маем сваю дзяржаўнасць, і ўсе павінны працаваць дзеля яе ўмацавання, незалежна ад поглядаў і пазіцый.

Віктар БАГДАНОВІЧ, юрыст малога прадпрыемства:

— Несумненна, дзелавыя людзі пільна сочаць за тым, як мяняецца сітуацыя ў Расіі. Чаму — тлумачыць не трэба. Калі правыя прыйдуць да ўлады (я маю на ўвазе не толькі былых партнаменклатуршчыкаў, а тых, хто лічыць сябе «патрыётамі» Расіі, а астатніх, хто не згодзен з імі, — здраднікамі, не менш), то можна з упэўненасцю сказаць, што ў цывілізаваны свет мы ніколі не выберамся. А беларуская незалежнасць стане проста пустым гукам. Нават нашы вышэйшыя кіраўнікі бяруць на сябе «смеласць» сцвярджаць, што без Расіі мы загінем. Што ўжо нам казаць...

Беларускае згуртаванне вайскоўцаў — арганізацыя не палітычная, аднак, яго кіраўніцтва, вядома ж, мае ўласную пазіцыю. **Свае меркаванні выказвае Мікалай СТАТКЕВІЧ, старшыня БЗВ:**

— Мы настолькі залежым ад нашага ўсходняга суседа, што, як кажуць, там кашлянуць, а ў нас гарачка пачынаецца. Чаго можна чакаць у бліжэйшы час? Добра, калі ўсё закончыцца перапалкай на з'ездзе, калі будзе знойдзена цывілізаванае выйсце з крызісу, а калі пачнецца канфрантацыя, возьмуцца за зброю... У нас тады таксама ўзнікнуць вялікія праблемы. Нацыянальнае беларускае войска практычна яшчэ не створана, афіцэры да прысягі не прыведзены, і хто ведае, на чыім баку апынуцца яны, калі што... Драмаць мы ў такой сітуацыі проста не маем права.

Падрыхтаваў
Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

Станіслаў ШУШКЕВІЧ: «Добрая палітыка— гэта мастацтва»

Са Станіславам Станіслававічам Шушкевічам у нашай прэсе было ўжо безліч інтэрв'ю, «прамых ліній» і г. д. Але (няхай не крыўдзяцца на мяне калегі) журналістаў перш за ўсё цікавіў Шушкевіч-палітык, Старшыня Вярхоўнага Савета, а пытанні «прамых ліній» круціліся ў асноўным вакол цэн, пенсій, СНД ды рэферэндуму.

Хацелася ж чагосьці іншага. І я звярнуўся да Шушкевіча з просьбай на гэткае «людскае», «асабовае», «дамашняе» — карацей, непалітычнае інтэрв'ю. Прачытаўшы пытанні, Шушкевіч адразу даў згоду; і вось праз некалькі дзён у 8.15 раніцы мы сядзім у кабінеце Старшыні Вярхоўнага Савета — пад партрэтам Францыска Скарыны і побач з Дзяржаўным сцягам.

Больш гадзіны доўжылася наша размова, і палітыкі ў ёй аказалася больш чым дастаткова. У мяне склалася ўражанне, што Станіслава Станіслававіча (неяк нават непрыкметна для яго самога) «заносіла» на гэтыя самыя палітычныя, «вярхоўнасавецкія» тэмы. Можа, не з усімі яго ацэнкамі і вывадамі я магу пагадзіцца, але... Але паслухаем самога Шушкевіча.

— Як змянілася ваша штодзённае жыццё, ваш працоўны распарадак за апошні год? Адно я цяпер ужо ведаю — вы прыходзіце на работу ў 8 гадзін раніцы. А калі вам удаецца вярнуцца дадому?

— Падчас сесіі я звычайна заходжу ў гэты кабінет на гадзіну-дзве — разабрацца з неабходнымі дакументамі — і пасля еду дадому. Урэшце, я хачу сказаць, што цяпер менш знаходжуся на рабоце, чым раней, калі працаваў ва універсітэце. Там я ніколі не вяртаўся дадому да 9 гадзін вечара, а зараз — здараецца і раней.

— А дома ўдаецца адпачыць, ці даводзіцца займацца справамі?

— Маё цяперашняе жыццё адрозніваецца ад «універсітэцкага» — зараз дома я ніколі не займаюся службовымі дакументамі. Самы прадукцыйны час — гэта раніца, перад работай. З 6 да 7, 7.30 я магу зрабіць больш, чым за тры-чатыры гадзіны ўвечары. Я звычайна не пішу выступленняў, але накідваю пэўныя тэзісы, планы, схему арыентацыі. Безумоўна, я праводжу кансультацыі з людзьмі розных падыходаў. Вельмі цаню тыя погляды і ацэнкі, што адрозніваюцца ад маіх, але ўрэшце лічу, што па кожнаму пытанню трэба самому ўсвядоміць, што і як. Вось для гэтага і служыць раніца.

— Да якой мяжы вас суправаджае ахова (калі гэта не дзяржаўная тайна)? Ці ахоўвае яна ваш дом, дачу, вас на дачы, калі вы там нястомна працуеце?

— Так, існуюць пэўныя правілы, пастановы яшчэ мінулага часу, і імі прадугледжана такая ахова. Усё выконваецца ў адпаведнасці з зацверджаным парадкам, і я заўважыў бы, што гэты парадак лагічны і абгрунтаваны. Ахова, я думаю, неабходная, каб ніякі «свавольнік» не захацеў, скажам так, дэманстраваць свайго ўздзеяння на ўладу. Акрамя таго, гэта абмяжоўвае страты часу на непрадуктыўныя кантакты з людзьмі, якія перакананы, што, калі мне нешта растлумачыць, я буду рабіць інакш. Звычайна яны імкнуцца давесці да мяне тое, што я ўжо ведаю.

— Калі вы не супраць, абмяркуем тэму чалавека ва ўладзе трошкі з іншага боку. Ці заўважалі вашы сябры, знаёмыя, вы самі якія-небудзь перамены ў сабе — манерах, звычках, характары?

— Мусіць, трэба спытаць у сяброў і знаёмых. Што да мяне, дык я лічу, што, калі ў залежнасці ад пасады будзеш мяняць звычкі, характар, тым больш сяброў, — гэта будзе непрыстойна. Аднак трэба зразумець— я ніколі не зведваў такога пачуцця адказнасці, як сёння. А паколькі я лічу сябе чалавекам даволі энергічным і не магу доўга марудзіць з адказам на зададзенае пытанне, то павінен быць падрыхтаваны значна лепш, чым у ранейшыя часы... І калі адзін з дэпутатаў, выхаваны ў партыйных колах, на сесіі робіць мне такую заўвагу, што, маўляў, Шушкевічу напісалі артыкул, а ён яго нібыта і не чытаў, дык я адказаў адразу, што толькі чалавек, які сам так робіць, можа такое западозрыць, — хоць, напэўна, трэба было зрабіць паўзу. Гэты чалавек, дарэчы, на трыбуне не адарваў вачэй ад сваёй паперкі.

(Заканчэнне на 2-й стар.).

Крызіс будзе пераадолены

«Я ўпэўнены, што Расія знойдзе выхад з цяжкага становішча і заклік да пагаджальных працэдур з боку Канстытуцыйнага суда, дэпутатаў, рабочых— гэта тое, да чаго павінны прыслухацца ўсе бакі. Мы цяпер у мікрамаштабе перажываем такія ж цяжкасці і добра разумеем Расію. У мяне няма сумнення, што ўзнікшы крызіс будзе пераадолены», — сказаў 11 снежня Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч, ацэньваючы па просьбе карэспандэнта БЕЛІНФАРМа сітуацыю, якая ўзнікла на расійскім з'ездзе.

Кіраўнік парламента дадаў, што хоць Беларусь прытрымліваецца прынцыпу нейтралітэту і неўмяшання ва ўнутраныя справы любой дзяржавы, яе народ шчыра заклапочаны сітуацыяй у Расіі. Адсюль і жаданне, каб палітычныя сілы Расіі зрабілі ўсё магчымае для нармалізацыі становішча.

На пытанне, ці будуць унесены якія-небудзь карэктывы да намечанай на 25 снежня ў Мінску сустрэчы кіраўнікоў дзяржаў СНД, кіраўнік парламента Беларусі сказаў:

— Мы як гаспадары нават не маем права гаварыць аб нейкіх змяненнях. Сітуацыя цяпер складаная ва ўсіх краінах Садружнасці. Тым больш нам трэба сабрацца, каб пасля гэтай сустрэчы пайсці наперад.

Уладзімір ГЛОД.
(БЕЛІНФАРМ).

А справа не ў Гайдару

Нягледзячы на ўсе намаганні расійскага прэзідэнта, Я. Гайдар так і не змог адкінуць не надта прыемнае «в. а.» і стаць «поўным». З'езд прагаласаваў супраць, прычым галасы раздзяліліся прыкладна пароўну.

Што можа азначаць гэтае паражэнне Я. Гайдара?

Яго пазіцыя добра вядомая. Ён — цвёрды прыхільнік рыначных рэформ, пераводу эканомікі пераважна на рэйкі прыватнага гаспадарання. Ён — так званы манетарыст, які паставіў на мэце крайне абмежаваць апетыты гаспадарнікаў, прывучыць іх зарабляць самім, а не карміцца з бюджэту, быў за тое, каб усімі гаспадарчымі працэсамі кіраваў рубель — самы аб'ектыўны і самы бясстрасны кіраўнік. Увогуле, можна пагадзіцца з такім падыходам, бо калі ўжо аб'яўляць сваёй мэтай рынак, рыначную эканоміку, значыць, трэба выконваць і пэўныя рыначныя правілы.

Але праўда і тое, што рубель у Расіі практычна не запрацаваў, не выйшаў на кіруючыя пазіцыі. У гэтым, аднак, не віна, а бяда Я. Гайдара. Тое, што рубель не запрацаваў, не азначае няправільнасці яго эканамічнай палітыкі. Гэта, хутчэй, з'яўляецца вынікам непаслядоўнай часам дзейнасці яго кабінета і супраціўлення праціўнікаў рыначных рэформ. Улічым таксама крайне нестабільную палітычную абстаноўку ў Расіі, якая не магла спрыяць іх паспяховаму і бездакорнаму правядзенню (дарэчы, нягледзячы ні на што, яны ў Расіі рухаліся, а па прызнанню многіх беларускіх эканамістаў, Расія ў гэтых адносінах ідзе наперадзе нас).

Паражэнне Я. Гайдара можна бачыць і ў тым, што ён — пераважна стратэг, а не тактык. Ён не ўлічыў сацыяльных вынікаў эканамічных пераўтварэнняў. У той жа час хваравітая ломка старога, натуральна, моцна ўдарыла па многіх людзях. Змякчыць гэтыя вынікі — надзвычай цяжкая задача для любога ўрада. Па сутнасці ж, ідзе змена сацыяльна-эканамічнага ладу, фармацыі, якая закранае многіх, і, напэўна, любы ўрад у гэтым выпадку будзе асуджаны на крытыку, будзе моцна біты.

Між іншым, не будзем забываць: сярод тых, хто быў супраць Я. Гайдара, — «цвёрдыя бальшавікі», тыя, хто па-ранейшаму застаецца верным сацыялістычным прынцыпам, хто хацеў бы па-ранейшаму бачыць эканоміку Расіі агульнанароднай. Хоць, дарэчы, мы ўжо, здаецца, высветлілі, што яна ў такім разе з'яўляецца нічыйнай.

Наўрад ці гэтая перамога з'ездаўскай большасці будзе спрыяць усталяванню грамадзянскага міру ў Расіі. Справа ўвогуле не ў Я. Гайдару, а магчыма навіта ў выбары далейшага курсу.

Апошнія падзеі ў Расіі, відаць, пэўным чынам закрануць і нас, будуць выпрабоўваць і нашу рыначную накіраванасць. Пры гэтым варта ўлічыць: калі мы ўжо сталі на рыначны шлях, трэба як найхутчэй ствараць магутны слой уласнікаў. Толькі яны, іх падтрымка могуць служыць цвёрдым гарантам незваротнасці рэформ.

Іван БАРАНОЎСКІ.

Нямецкая фірма «Баер», добра вядомая медыкам сваёй прадукцыяй, зрабіла Беларусі сапраўды царскі падарунак: прывезла нам на 1,2 мільёна германскіх марак лекавых сродкаў. Прадстаўнікі фірмы лічаць, што садзейнічанне Беларусі міру і стабільнасці ў Еўропе павінна быць узнагароджана. Але гэта толькі першая фактычная дапамога Баварыі беларускаму народу. Фірма падрыхтавана да больш цеснага супрацоўніцтва ў галіне фармакалогіі: магчыма стварэнне сумесных прадпрыемстваў па выпуску лекавых сродкаў, кансультацыі ў галіне фармакалогіі, навучанне нашага медыцынскага персаналу.
Прадстаўнікі беларускага Міністэрства аховы здароўя лічаць, што праз дапамогу супрацоўніцтва з замежнымі фірмамі мы прыйдзем да паэтапнага стварэння ўласнай фармакалагічнай прамысловасці. А гэтая партыя лекаў, як запэўніла міністэрства, будзе размеркавана сярод людзей, што пацярпелі ад чарнобыльскай аварыі.

Ларыса ЦІМОШЫК.
Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

«ХМЯЛЕЕМ»?..

Здаецца, у некаторых гаспадарках Брэсцкай вобласці ўжо зразумелі, якую выгаду можа прынесці такая культура, як хмель. У Пружанскім раёне, напрыклад, закладзена першая плантацыя хмелю — 2,2 гектара. У перспектыве яму мяркуецца адвесці 10 гектараў.

Першыя пасевы хмелю з'явіліся і ў Кобрынскім раёне, а ў Бярозаўскім сёлета ўжо сабраны ўраджай — 300 кг.

(БелаПАН).

ПЕРАГАВОРЫ БЫЛІ НАПРУЖАНЫЯ І БЕЗВЫНІКОВЫЯ

Кіраўнік дэлегацыі Міністэрства шляхоў зносін Літвы Генрыкяс Яцкявічус пасля вяртання з Мінска, дзе адбылася сустрэча з транспартнікамі Беларусі, заявіў, што перагаворы былі напружаныя і безвыніковыя. «Беларусам было прапанавана,— сказаў Г. Яцкявічус, — ажыццяўляць праезд праз тэрыторыі абедзвюх краін на парытэтных пачатках без аплаты. Аднак гэтыя прапановы не былі прыняты».

Згодна з пастановай Вярхоўнага Савета Беларусі, з вадзіцеляў літоўскіх машын за праезд па тэрыторыі Беларусі будуць браць транзітны падатак: за легкавік — 10 долараў ЗША, за аўтобус — 40, за грузавік — ад 20 да 40. Транзітны падатак прадугледжана браць таксама са сродкаў паветранага і чыгуначнага транспарту.

Зразумела, што ў адказ на гэта Літва выставіць свой прэйскурант. Такім чынам, глухая сцяна, якая размяжоўвае дзве суседнія краіны, стане яшчэ вышэйшай.

Андрэй КОРСАК.
(БелаПАН).

Вільня

ЧУЖОЙ БЯДЫ НЕ БЫВАЕ

У сённяшнім шматгалоссі страсцей і жыццёвых праблем цяжка быць пачутым. Таму разам бывае лягчэй, асабліва калі ў дом пастукала бяда. Агульнае гора прымусіла згуртавацца і бацькоў анкалагічна хворых дзяцей. Яны аб'ядналіся ў Беларускае рэспубліканскае таварыства «Дзеці ў бядзе». Каб хоць чымсьці дапамагчы гэтым людзям, культурна-спартыўны комплекс вытворчага аб'яднання «Гарызонт» пры ўдзеле мінскага рок-клуба арганізуе дабрачынную акцыю, якая пройдзе 14 снежня ў памяшканні клуба імя Дзяржынскага.

У вялікай трохгадзіннай праграме прымуць удзел святары і артысты. Сваё майстэрства прадэманструюць дзіцячыя харавыя капэлы, тры мінскія рок-групы: «Пан Бальзен», «Б.Б.» і «Літл блюз бэнд» Івана Маркава. Але гэта будзе не вечар-рэквіем — у жыцці і так нямала прычын для смутку. Развеяць яго дапаможа каманда КВЗ Белдзяржуніверсітэта. Не пашкодзіць і зручны для танцаў касцюм, бо ў канцы адбудзецца дыскатэка.

У ліку спонсараў акцыі— Дзяржаўны эстрадны аркестр Беларусі пад кіраўніцтвам Міхаіла Фінберга, ВА «Гарызонт» і яго малыя прадпрыемствы «Маладзёжная ініцыятыва» і «Беліс гідз». Між іншым, жадаючыя дапамагчы хворым дзецям могуць звярнуцца па адрасу фонду: Мінск, вул. Сурганава, 37-2, тэлефон: 318-900. Грошы пералічваць на разліковы рахунак 700517 АКБ «Прыёрбанк» г. Мінск, код 749 Беларускага рэспубліканскага таварыства «Дзеці ў бядзе» — у дапамогу анкахворым дзецям.

Віктар КУКЛОЎ.
(БЕЛІНФАРМ).

НА АКТУАЛЬНУЮ ТЭМУ

ПАСЛЯ САНІТАРНАГА ДНЯ, ЦІ БОЙКІ ГАНДАЛЬ З «ЧОРНАГА ХОДУ»

Ганак вінна - гарэлачнага аддзела магазіна № 26 гандлёва-вытворчай фірмы «Падзея», што знаходзіцца на бойкім месцы — ля «Шынка ў Лявона», для пакупнікоў з'яўляецца своеасаблівым «п'едэсталам ганару і знявагі». Калі вам усё ж удалося ўзняцца на гэтую бетонную тумбу і праціснуцца да запаветнага акенца, то лічыце, што вам вельмі пашанцавала. Але ці ўдасца атаварыць свае талоны — гэта яшчэ пытанне. Чаму?

10 снежня яшчэ з шасці гадзін раніцы тут сабраўся вялікі натоўп — чалавек пад трыста, а можа, і больш. Чарговы ажыятаж выклікалі ўзмоцненыя чуткі, якія папаўзлі па горадзе, што зноў вось-вось значна падскочаць цэны на спіртное. Напярэдадні ў магазіне быў сандзень, аднак людзі дакладна ведалі, што сюды завезлі цэлы фургон гарэлкі.

Сапраўды, у 9 гадзін акенца адчынілася, і пачаўся гандаль. Але ішоў ён, як мокрае гарыць — вельмі марудна. І на тое была свая прычына. Як неўзабаве высветлілася, паралельна з вулічнай прадавец абслугоўваў яшчэ адну чаргу — з так званага «чорнага ходу», адкуль пляшкі «Пшанічнай» цягнулі сумкамі. Вядома, людзі абураліся і патрабавалі спыніць гэты непарадак. Не дапамагло. Тады група пакупнікоў з такім жа патрабаваннем звярнулася да загадчыцы аддзела Г. Крук. Галіна Міхайлаўна, з алімпійскім спакоем выслухаўшы візіцёраў, пачала даводзіць, што ніякіх парушэнняў гандлю няма, а затым наогул заявіла: маўляў, няма чаго шумець, гарэлкі засталося нямнога і «ўсім не хопіць».

Гэта паведамленне, якое адразу пранеслася па даўжэзнай чарзе, зразумела, выклікала яшчэ большае абурэнне. У кожнага міжвольна ўзнікла заканамернае пытанне: як жа так? Завезлі машыну гарэлкі, адпусцілі лічаных пакупнікоў і яна ўжо заканчваецца. Куды ж паспела знікнуць?

Нічога не заставалася, як выклікаць работнікаў міліцыі, што і было зроблена. Оперупаўнаважаны АБЭЗ Савецкага РАУС г. Мінска старшы лейтэнант міліцыі Віктар Разанаў прыпыніў гандаль, зафіксаваў даныя кантрольнай стужкі касавага апарата і вырашыў правесці інвентарызацыйную праверку вінна - гарэлачнага аддзела. Аднак пакуль з'явіліся выкліканыя работнікі райхарчгандлю, якія знаходзіцца амаль насупраць (праз вуліцу В. Харужай), аказалася, што з касавага апарата бясследна знікла гэта самая кантрольная стужка. Прадавец Надзея Паўлаўна Цагойка, на пытанні, чаму яна прапала і дзе ўсё ж можа быць, як магла апраўдвалася і адмахвалася, што нічога ведаць не ведае. Дагаварылася нават да таго, што, маўляў, «можа яе сцягнуў хто з космасу». (Дарэчы, потым гэтая самая стужка, але ўжо моцна скамечаная, была знойдзена ў адной з пустых скрынак).

І, як высветлілася, было што ўтойваць. Згодна з накладной, у аддзел завезлі 150 скрынак гарэлкі, з іх 20—«Белай Русі» і 130 — «Пшанічнай», усяго 2.999 бутэлек. Дык вось, інвентарызацыйная камісія выявіла, што «Белай Русі» было рэалізавана ўсяго 3 пляшкі, затое «Пшанічнай» засталося няпоўныя 34 скрынкі. А куды знікла яшчэ 96? Выходзіла, што на кожнага з 32 чалавек, адпушчаных па вулічнай чарзе, прыпадала па 3 скрынкі. Але ж гэта зусім не так. Адказ тут зусім просты: значная частка рэалізаванай «Пшанічнай» пайшла налева, з «чорнага ходу».

Ці не аб гэтым сведчыць той факт, што на момант праверкі на рабочым стале Н. Цагойка знаходзіўся поліэтыленавы мяшочак, у якім ляжалі пералічаныя пакупюрна, аб чым сведчыў запіс на невялікім шматку паперы, — 142.160 рублёў? Да таго ж на 10 бутэлек не аказалася талонаў. А яшчэ ў касе былі выяўлены пачкі пяцёрак, дзесятак, купюры вартасцю 200 і 5.000 рублёў так званых савецкіх грошай. Але і гэта не ўсё. У стале знойдзена па 2 бутэлькі «Зуброўкі» і «Святочнай», якія адсутнічалі ў продажы. А на 188 бутэлек піва, 40 — віна «Аніс», 499 — імпартнага «Вермуту» і 761 — спірту «Раяль», 773 пачкі цыгарэт «Лондан» не аказалася ніякіх дакументаў: як нам растлумачылі, аддзел з'яўляецца непадсправаздачным.

А ў канцы праверкі быў знойдзены амаль поўны поліэтыленавы мяшочак талонаў на вінна-гарэлачныя вырабы, (што, на ўсякі выпадак?), ад чаго прадавец Н. Цагойка, загадчыца аддзела Г. Крук, работнікі райхарчгандлю В. Грудзінка і Л. Віцебская ажно анямелі. Адным словам, Н. Цагойка была адхілена ад работы, і цяпер яна за свае штукарствы будзе мець справу з праваахоўнымі органамі.

Іван БРАЛКА,
народны дэпутат Савецкага раённага Савета народных дэпутатаў Мінска, кар. «Звязды».

РАДЫЁ ФАКТ

Генеральная пракуратура Літвы апратэставала рашэнне калегіі па грамадзянскіх справах Вярхоўнага суда рэспублікі аб прызнанні юрыдычнага факта, што экс-прэм'ер Казімера Прунскене свядома супрацоўнічала з КДБ.

***

Брэсцкія чэкісты падвялі некаторыя эканамічныя вынікі адыходзячага года. Агульная сума каштоўнасцей, канфіскаваных па крымінальных справах, якія ўзбуджаны Брэсцкім КДБ, склала амаль 40 мільёнаў рублёў.

***

Унікальны спосаб разбагацець да нядаўняга часу прапаноўвала ў Баранавічах абанентная скрынка нумар 67. Нехта Святлана Шэіна сцвярджала, што той, у каго ёсць 500—600 рублёў, можа зарабляць мільёны. А для таго, каб раскрыць сакрэт абагачэння, спачатку трэба было на яе адрас выслаць 100 рублёў. Журналісты з мясцовай газеты таксама вырашылі з дапамогай Святланы стаць мільянерамі. Рызыкнулі і паслалі 100 рублёў, але ні праз тыдзень, ні праз тры, ні праз месяц так і не атрымалі апісання ўнікальнага спосабу. І не толькі яны аказаліся падманутымі. Праўда, нядоўга працягвалася прадпрымальніцкая дзейнасць Святланы: ёю зацікавіліся і работнікі пракуратуры.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

Станіслаў ШУШКЕВІЧ:

«ДОБРАЯ ПАЛІТЫКА— ГЭТА МАСТАЦТВА»

— Ці цісне на вас той праславуты цяжар улады?

— Не. Але справа ў тым, што ў нас звычайна пачуццё ўлады ўспрымаецца як магчымасць вырашыць маёмасную, жыллёвую, пенсійную ці іншую праблему. Я ж катэгарычна за падзел улады. І калі ўзнімаецца пытанне, што не ўваходзіць у кампетэнцыю Вярхоўнага Савета, магу толькі звярнуцца да прадстаўнікоў адпаведнай улады, каб паспрабаваць іх пераканаць. Але не больш. І гэта часам выклікае крыўды... Я, канешне, магу паставіць у няёмкае становішча кіраўніка, які не выканаў маёй парады, але імкнуся ніколі гэтага не рабіць. Толькі калі ўжо несправядлівасць прэ цераз край, тады магу быць катэгарычным. У выпадку ж, калі магчымы кампрамісы, трэба даць разабрацца той уладзе, якая і павінна гэта рабіць.

— Цяпер, праз тры гады, вы можаце ўрэшце назваць сябе палітыкам?

— Не. Але я не лічу палітыкамі і многіх, хто тут так называўся і называецца па сённяшні дзень. Каб прафесіянальна займацца гэтай справай, трэба перш за ўсё мець адпаведную адукацыю ў галіне паліталогіі. У мяне стыхійная адукацыя ў гэтай галіне, а на інтуіцыі тут далёка не паедзеш. І калі я нават адчуваю сябе палітыкам, калі здаецца, што нешта людскае зрабіў — удалося, напрыклад, адстаяць у міжнародных перамовах нашы інтарэсы, пазіцыі, — пасля я пераконваюся, што выкарыстаў ардынарны прыём, які ўвайшоў у падручнікі...

Павінна быць сістэма ведаў. Мне вельмі спадабалася славацкая сістэма выхавання маладых палітыкаў. Калі я гаварыў са славацкімі кіраўнікамі, я бачыў, у якім асяроддзі яны знаходзяцца, — і, паверце мне, як былому выкладчыку, — я бачыў толькі разумныя вочы маладых, а не жаданне «служыць верай і праўдай» і г. д. У нас, на жаль, мы ўвесь час тасуем тую ж старую калоду. І заўважце: кадры для нашай палітыкі з захапленнем рыхтуюць тыя, пра якіх, як аказваецца, праўду пісалі — «цалкам адданыя справе камуністычнай партыі». Цяпер яны займаюцца адукацыяй моладзі. А некаторыя апалагеты самых цемрашальскіх поглядаў цяпер калі не кіраўнікі, дык намеснікі кіраўнікоў вышэйшых навучальных устаноў. І скажу, што ў галіне грамадскіх навук засталіся тыя ж людзі і з тымі ж падыходамі — пераважна, дарэчы, дэмагогі.

— Вы калісьці сказалі, што ў палітыцы не можа быць сяброў. Вы мелі на ўвазе любога палітыка ці сябе асабіста?

— Хм... Няўжо я так ужо катэгарычна гаварыў?.. Ведаеце, добрая палітыка — гэта мастацтва. А ў мастацтве сяброўскія адносіны — рэдкасць. Вы мне назавіце палітыкаў, якія б добра сябравалі — гісторыя потым даказвае, што гэта было не так. Палітыка — унікальная сфера чалавечых адносін.

— Прызнаюся, параўнанне палітыкі з мастацтвам даволі новае — ва ўсякім разе, для мяне. У мастака інструмент — папера альбо пэндзаль, а ў палітыка — народ...

Мне ж хочацца задаць вам такое пытанне: навошта вы ўступалі ў КПСС?

— Я ўступаў па перакананнях. Гісторыя была такая. Я быў накіраваны з універсітэта прарэктарам у РТІ, і мне, безумоўна, гаварылі, што на такой пасадзе неабходна быць партыйным. Я тады лічыў, што сама камуністычная ідэя добрая, але ажыццяўленне было жорсткім і дрэнным. Я ўступаў у 1968 годзе, а за чатыры гады да гэтага ўступіў мой бацька, які вярнуўся са зняволення ў 1956 годзе. У мяне была з ім шчырая размова, і ён гаварыў так: ідэя добрая, але ўвесь час рознае жуллё дабіраецца да кіраўніцтва, і, каб такога не было, патрэбна больш сумленных камуністаў...

— Як можа быць нармальнай ідэя, калі яе ажыццяўленне магчымае толькі праз дыктатуру?

— Тады я ўсё ж думаў, што магчыма добрае выкананне гэтай музыкі, што проста дрэнныя музыканты. Але цяпер я перакананы, што сама ідэя ўтапічная, бо дазваляе стварыць структуры, якія перастаюць клапаціцца аб народзе і думаюць толькі аб сабе. Ды і перспектыва не лепшая: адны могуць і павінны развіваць здольнасці, працаваць, а другія могуць развіваць «патрэбнасці» і спажываць Пад такую ідэю ніколі не створыш людскую партыю, і калі пачаць зноў — будзе тое самае, толькі з іншымі людзьмі. Калі ўжо гаварыць пра гэта, дык зразумела, што тыя цяперашнія дэпутаты, што былі партыйнымі кіраўнікамі, маральны фактар, фактар сумлення не заўсёды ставяць на першае месца. Мне нават сорамна назіраць, як людзі адстойваюць свае ўласныя інтарэсы — у атрыманні кватэр, зямельных участкаў, будаўніцтве дач. Часам прачытаю матэрыял у газеце і чакаю, калі дэпутат падасць у суд за абразу — але не, пагаворыць, пагаворыць, падаваў-падаваў, — глядзіш, а нічога няма.

— На сесіях гэтым дэпутатам вы любіце гаварыць: «Я падпарадкоўваюся большасці». Але не дадаяце — «на жаль» альбо «з радасцю».

— Думаю, гэта і так зразумела. Заўважце, што я далёка не заўсёды галасую разам з большасцю. І яе прадстаўнікі, прыняўшы рашэнне, нярэдка абураюцца, чаму старшыня парламента не падзяляе іхніх поглядаў. Я ж лічу гэта з'явай нармальнай і ў пэўным сэнсе маральным учынкам — і ніколі, нават у шалёнай меншасці, не саромеюся захаваць свой пункт гледжання.

— Пазбавіцца ад гэтай сумнай долі — падпарадкоўвацца большасці—можна было б шляхам увядзення прэзідэнцтва. Усведамляючы, што ў вас ёсць усе шанцы стаць першым прэзідэнтам, вы, тым не менш, дасюль адмаўлялі такі шлях для Беларусі. Чаму?

— Прабачце, але я толькі раней быў катэгарычна супраць і, дарэчы, лічу, што рабіў правільна. Аналізуючы сітуацыю ў краінах былога СССР, я не заўважаў пераваг у краінах з прэзідэнцтвам — наадварот. Цяпер жа я не катэгарычна супраць, а, хутчэй, на нейтральнай пазіцыі.

Мы, відаць, прымем прэзідэнцтва разам з новай Канстытуцыяй, і я, шчыра кажучы, за тое, каб трошкі зацягнуць тэрмін яго ўвядзення. Але я супраць і таго, каб з'явіўся прэзідэнт — лялька для рытуальных працэдур. І калі я ўбачу, што справа ідзе да такога «прэзідэнта», я буду імкнуцца зноў стаць парламентарыем. Рытуальнае прэзідэнцтва можа быць у высокаразвітых краінах, дзе адладжаны механізм кіравання гаспадаркай, дзе існуе сістэмная падрыхтоўка кадраў з адпаведным заканадаўчым і выканаўчым забеспячэннем. А ў нас сабралі сімфанічны аркестр з аматараў, і ніякі дырыжор хутка не асвоіць з ім складаныя творы.

— Калісь грузінскі філосаф Мераб Мамердашвілі сказаў: «Калі грузінскі народ выбера Гамсахурдыя, я буду супраць свайго народа». Ці маглі б вы сказаць падобнае? І як вы ставіцеся да фразы «народ не памыляецца»?

— На жаль, і народ памыляецца, дакладней — і народ можна ўвесці ў зман. Успомніце хаця б гітлераўскія рэферэндумы... Палітыкі, інтэлігенцыя, сістэма адукацыі павінны клапаціцца аб высокім ўзроўні палітычнай, культурнай, нацыянальнай свядомасці. Калі такі ўзровень ёсць — такі народ немагчыма падмануць. У нас, на жаль, шмат дзе кіруе пачуццё страху, асабліва ў сельскай мясцовасці... Трэба ствараць такія ўмовы, каб народ свядома рабіў учынкі. І мы напярэдадні такіх падзей, бо я не ўпэўнены, што ў Вярхоўным Савеце ўдасца вырашыць некаторыя прынцыповыя пытанні канстытуцыйнага плана. Я думаю, дойдзе справа і да рэферэндуму па найбольш прынцыповых, грунтоўных пытаннях.

— Але ўсё-такі: калі вы будзеце бачыць, што беларускі народ памыляецца, вы, як Старшыня Вярхоўнага Савета, будзеце разам са сваім народам ці папярэдзіце яго аб тым, што мы «не туды» ідзём?

— Я думаю, мы да гэтага не дойдзем. І калі мы прыйдзем да рэферэндуму — яго вынікі не абмяркоўваюцца, ім падпарадкоўваюцца.

— Хіба цяперашні састаў Вярхоўнага Савета вам не здаецца падманам народа?

— Ні я, ні вы не маем права так гаварыць. Адбыліся найбольш дэмакратычныя выбары з усіх папярэдніх. Я думаю, што ўжо ў час наступных выбараў людзі змогуць лепш зарыентавацца, і перакананы — дэмагогаў будзе меней.

— Апазіцыя, аднак, не такая лагодная ў адносінах да цяперашняга Вярхоўнага Савета. Зянон Пазьняк гаварыў і пісаў і пра вас шмат непрыемных рэчаў. Чаму вы яму не адказваеце — па палітычных меркаваннях, павагі да яго асобы альбо па якой-небудзь іншай прычыне?

— Ведаеце, за пэўныя ўчынкі ім як асобай я не магу захапляцца. Пазьняк бачыць у многіх дэпутатаў і членаў урада пераважна злачынныя намеры — якая можа быць павага за такі падыход да справы? Я не лічу неабходным адказваць на яго словы аб тым, што я замаскіраваны партакрат. Я тут нарадзіўся, мяне многія ведаюць, і прыпісваць мне нейкія дзеянні на падставе абстрактных разважанняў, а не фактаў — несур'ёзна...

На жаль, пры ўсім яго таленце і адукаванасці, Пазьняк часам пераацэньвае сваё ўздзеянне на грамадскасць. І калі гэтая самая грамадскасць да некага ставіцца лепей, то Пазьняк лічыць, што такі чалавек уводзіць усіх у зман і ўвогуле ледзь не злачынец. Таму я не буду спрачацца з ім. Калі ж размова ідзе пра ідэі, там мы можам дыскутаваць — тым больш, што тут у нас з Пазьняком нямала агульнага.

— У апошніх паездках вы часта гаварылі, што вельмі цэніце і паважаеце ўклад БНФ у адраджэнне мовы, культуры, самасвядомасці. Ці не прыніжаеце вы гэтым БНФ як палітычную арганізацыю?

— Я не прыніжаю. Я не хачу далучацца да таго хору, які абражае БНФ за кантакты з замежжам. Калі нейкая аглядальніца «Советской Белоруссии» так ганіць Пазьняка, дык — не дацягвае яна і да дзясятай часткі таго Пазьняка. Адукаваны чалавек не можа без кантактаў — і калі яна піша, што недзе стварылі інстытут, каб нас тут заняволіць... ведаеце, толькі дурняў можна ў гэтым пераканаць, а не адукаваных людзей.

— У адным з матэрыялаў у газеце «Свободные новости» я неяк пісаў, што Шушкевіч і Кебіч — затоеныя палітычныя саапернікі. Прапаную вам зараз гэта абвергнуць альбо пацвердзіць.

— А я думаю, што бліжэйшы час яшчэ раз пацвердзіць, што і ў Кебіча, і ў мяне пачуццё адказнасці бярэ верх над іншымі пачуццямі. Відавочна, што мае падыходы і — часткова — Вярхоўнага Савета не заўсёды супадаюць з жаданнямі ўрада. І гэта нармальна! І трэба разам знаходзіць рашэнне ў інтарэсах дзяржавы. Калі адна група дзяржаўных дзеячаў мае з іншай розныя пункты гледжання — чаму ж тут саперніцтва? Гэта, па-мойму, нармальная з'ява, пошук ісціны. Лічу Вячаслава Францавіча выключна таленавітым і працавітым чалавекам і з задавальненнем з ім працую.

— Пасля такога адказу дарэмна вы гаворыце пра сябе, што вы не палітык... Аднак наступнае пытанне. Вы нязменна падкрэсліваеце свае дружалюбныя адносіны да Расіі. Тым не менш, у сваім навагоднім звароце вы гаварылі: «Нас прыгняталі апошнія два стагоддзі». Зразумела, хто. Як вы ставіцеся да Расіі не як палітык, а як беларускі інтэлігент — у геапалітычным, філасофскім сэнсе?

— Ведаеце, я дам банальны, трывіяльны адказ: ёсць народ і ёсць урад. У сучасны момант у значнай ступені палітыку Расійскай дзяржавы вызначаюць дэмакратычна абраныя парламент і прэзідэнт. Таму на сённяшні дзень я ў значнай ступені атаясамліваю народ, урад і парламент. І ў гэтым сэнсе я толькі станоўча адношуся да Расіі. У нас з рускімі падобныя характары, увогуле шмат агульных падыходаў — не можа быць ніякага процістаяння. Няўжо ў нас дрэнна адчуваюць сябе рускія, няўжо беларусам дрэнна ў Расіі?

Але калі размова ідзе аб расійскіх дзяржаўных інтарэсах, і пэўныя колы расійскіх дзеячаў лічаць, што Беларусь павінна быць нейкім прыдаткам, дык я да такіх людзей і ідэй стаўлюся вельмі адмоўна. Імперскія амбіцыі мне ніколі не падабаліся, і я хацеў бы, каб мы будавалі нармальныя дэмакратычныя адносіны па выпрацаваных светам прынцыпах.

— Зразумела, што сэнс палітыкі —з усімі дзяржавамі падтрымліваць нармальныя адносіны. Аднак арыентацыя можа быць не толькі на палітычным узроўні, але і на культурным, маральным. Ці не прыйдзецца калі-небудзь у гісторыі больш адназначна выбіраць арыенціры?

— Гэта, прабачце, такое ж пытанне, як: «Што выбраць — камунізм ці капіталізм?» Няма гэтай альтэрнатывы, я падкрэсліваю. Нам не трэба выбіраць, мы не бачым нідзе сваіх патэнцыяльных ворагаў. Не існуе праблемы выбару. З той жа Расіяй мы так зніталаваныя, што прыйдзецца доўга-доўга даводзіць да ладу нашы адносіны, пераводзіць іх на чыста прававую аснову.

— Ці ёсць у абслугоўваючых вас структурах людзі, якія ствараюць ваш імідж?

— Не, няма. У Вярхоўным Савеце ёсць структуры, чый абавязак — правільна інфармаваць грамадскасць аб палітыцы і рашэннях Вярхоўнага Савета, яго прэзідыума і камісій. Гэта служба павінна клапаціцца не аб асобах, а аб ідэях, канцэпцыях. Што да мяне асабіста, то аб тым, у чым я перакананы, магу клапаціцца толькі я сам.

— Але ж вы не толькі Станіслаў Станіслававіч Шушкевіч, а яшчэ і кіраўнік дзяржавы.

— ...Я не кіраўнік дзяржавы, а вышэйшая службовая асоба Рэспублікі Беларусь — так запісана ў нашай дзеючай Канстытуцыі.

— Дакладней — першая асоба.

— Так, менавіта так.

— Рэкламныя ролікі ёсць у Мітэрана, Клінтана...

— У мяне няма і пакуль што не прагназуецца. Я маю, праўда, некалькі падарункаў — відэакасет, дзе запісаны мае выступленні за мяжой. Мы можам нават паглядзець іх зараз, бо дома ў мяне відэа няма, а тут ёсць. Не буду крывадушным: мне прыемна час ад часу іх прагледзець: гэта і кантроль — ці не раблю я памылак пры публічных выступленнях. Пакуль што гэтыя «ролікі» мяне ў роспач не ўводзяць.

— Вы неяк сцвярджалі, што ваша сям'я не ў вялікім захапленні ад вашай цяперашняй работы. У чым і як гэта праяўляецца? І як, па-вашаму, ці стаў бы прэзідэнтам ЗША Біл Клінтан, калі б заявіў, што яго жонка не падзяляе яго палітычных амбіцый?

— Вы параўноўваеце непараўнальныя рэчы. У ЗША дзвесці гадоў назад была прынята канстытуцыя, яны ў дэмакратыі раслі. У нас жа зараз пераходны перыяд, а ў час пераходнага перыяду рознагалоссі нават у адной сям'і — нармальная з'ява, і я нічога дзіўнага ў гэтым не бачу.

Ёсць пытанні, дзе ў нас ёсць разыходжанні. Мая жонка выхавана ў вайсковым асяроддзі — Кастрама, Омск, Масква — і мае іншыя падыходы да шэрагу праблем.

Жонка займаецца грамадскай дзейнасцю ў сэнсе міласэрнасці, забеспячэння дзяцей. Я адразу падкрэслю, што ў яе паездках у замежжа не было ніякага фінансавання з боку якіх-небудзь дзяржаўных або парламенцкіх структур. Так што ў сферы грамадскай дзейнасці яна займаецца тым, чым лагічна займацца, і гэта ідзе на карысць Беларусі.

— Ці былі вы ахрышчаны?

— Я думаю, што быў патаемна ахрышчаны сваёй бабкай, але бясспрэчны і той факт, што мяне не хрысцілі ў царкве ці касцёле.

— Наколькі рэальна гэтае ваша «я думаю»?

— На 100 працэнтаў, бо мая бабка жыла і памерла вельмі перакананай каталічкай. У свой час, калі яна выйшла замуж за майго праваслаўнага дзеда, яна нават «перакувала» яго, і яны бралі шлюб у касцёле. Гэта добра вядомая гісторыя нашага дому.

Увогуле, я зараз імкнуся ва ўсім гэтым разабрацца — знайшоў ужо запісы ў царкоўных кнігах, але я яшчэ не падрыхтаваны, каб больш поўна адказаць вам на такое пытанне.

— А як вы сябе самі вызначаеце?

— Я абмежаваўся б такім адказам: я вельмі паважаю хрысціянскую мараль і хрысціянскія падыходы, дарэчы, на іх падставе і быў сфармуляваны Кодэкс будаўніка камунізму, які ўсе ў нас паўтаралі, але не ўсе выконвалі.

Размову вёў Віталь ЦЫГАНКОЎ.

АПЕРАЦЫЯ «БАРЖОМІ»

АБ АМАЛЬ ДЭТЭКТЫЎНЫХ ПАДЗЕЯХ ВАКОЛ ЗВЫЧАЙНАЙ МІНЕРАЛЬНАЙ ВАДЫ І ІНШЫХ «ДАСЯГНЕННЯХ» НАШАГА ГАНДЛЮ

«Баржомі» — мінералка вядомая. І таму можна было толькі вітаць кантакты паміж гродзенскай аптовай базай «Бакалея» і заводам у Грузіі, дзе гэтая вада выпрацоўваецца. У выніку 8 чэрвеня ў Гродна адгружаюць 48,8 тысячы бутэлек, а 16 чэрвеня завод прадстаўляе базе плацежнае патрабаванне на суму 464.851 рубель 76 капеек, у тым ліку 209.840 рублёў — за ваду, 246.030 — за тару і 8.981 рубель 76 капеек за транспартныя паслугі.

Здавалася б, усе фінансавыя пытанні абгаворaны і справа за галоўным гандлем. Аднак тут пачынаецца тое, што, мякка кажучы, зусім не стасуецца з цвярозым сэнсам. 18 чэрвеня дырэктар базы «Бакалея» М. Сіцко заключае дагавор з маладзёжным «Бізнес-клубам» (г. Горы, Грузія). У адпаведнасці з гэтым дакументам клуб выступае ў якасці пастаўшчыка... ужо адгружанай мінеральнай вады. Прычым, даверанасць на права заключэння дагавора ўпаўнаважаны ад «Бізнес-клуба» Ш. Чыкладзе атрымаў 19 чэрвеня, на наступны дзень пасля таго, як здзелка была ўжо афармлена.

Адразу падкрэслім: яе ўмовы значна адрозніваюцца ад тых, на якіх база заключыла кантракт з налівачным заводам горада Баржомі. Мяркуйце самі. Завод запрасіў за кожную бутэльку мінералкі (без кошту тары) 4 рублі 30 капеек. А вось у дагаворы паміж базай і «Бізнес-клубам» цана на гэтую ж прадукцыю падскочыла ўжо да 13 рублёў, ну а рэалізавалі яе ў гандлёвай сетцы за 14 рублёў 30 капеек.

Такім чынам, ёсць адна партыя мінеральнай вады і два зусім розныя дагаворы наконт яе рэалізацыі. У сувязі з гэтым узнікаюць заканамерныя пытанні. Па-першае, навошта спатрэбілася кіраўніцтву базы ісці на кантакт з «Бізнес-клубам». І па-другое, ці можна не парушыць ніводны з двух зусім не аднолькавых дагавораў? Аказваецца, можна.

Адзначым галоўнае: дырэктар базы «Бакалея» М. Сіцко не мог не ведаць, што «Бізнес-клуб» не з'яўляецца ні вытворцам гэтай мінеральнай вады, ні пасрэднікам у яе рэалізацыі, паколькі і пастаўка прадукцыі, і афармленне дакументаў на яе адпраўку ў Гродна, і адпаведныя разлікі рабіліся напрамую з налівачным заводам горада Баржомі. І тым не менш М. Сіцко падпісаў гэты, мякка кажучы, парадаксальны дагавор з «Бізнес-клубам». З якой жа мэтай?

Як высветліла абласная дзяржгандальінспекцыя, атрыманыя ад завышэння цаны на мінваду грошы па просьбе кіраўніцтва «Бізнес-клуба» і ўказанню М. Сіцко былі пералічаны падстаўным асобам. Хто ж яны? А. Панасевіч — медсястра гарбальніцы, Р. Бараноўскі нідзе не працуе і нават не прапісаны ў абласным цэнтры. Ніякіх адносін да пастаўкі мінеральнай вады з горада Баржомі яны не мелі. Аднак які ж клопат праявіла кіраўніцтва базы аб гэтых асобах! 7 ліпеня задоўга да таго, як база разлічылася з налівачным заводам горада Баржомі, на рахункі Панаеевіч і Бараноўскага ў ашчадкасе пералічваюць 302.832 рублі і 84 капейкі. Усю гэту суму яны на наступны ж дзень без усякіх праблем атрымліваюць (хоць у той перыяд, як памятаеце, была вельмі складаная сітуацыя з наяўнымі грашамі і дзейнічалі пэўныя абмежаванні на іх выдачу кліентам ашчадбанка) і перадаюць прадстаўніку «Бізнес-клуба» Чыкладзе.

Дарэчы, гэтай гісторыяй зацікавілася абласное ўпраўленне ўнутраных спраў, і некалькі пазней мы, магчыма, зможам больш падрабязна пазнаёміць чытачоў з яе дэталямі і дзеючымі асобамі. Пакуль жа паведамім яшчэ некалькі фактаў, якія красамоўна сведчаць аб стылі дзейнасці кіраўніцтва базы «Бакалея» і існуючых тут парадках.

Возьмем, напрыклад, спіртныя напіткі. Атаварыць гэтым дэфіцытам талоны ў Гродна — праблема з праблем. І ў той жа час, як пераканаліся спецыялісты абласной дзяржгандальінспекцыі, кіраўніцтва базы не шкадуе фондавага спіртнога розным прадпрыемствам і арганізацыям — гродзенскаму Дому навукі і тэхнікі, мінскаму МП «Сапа», гродзенскаму МП «Данка».

Таму ж МП «Сапа» па ўказанню дырэктара базы М. Сіцко адпусцілі 1.500 кілаграмаў цукру быццам бы для вырашэння вытворчых патрэб базы. Таксама «аб вытворчых інтарэсах», відаць, клапаціўся і в. а. намесніка дырэктара базы П. Бараноўскі, дазваляючы продаж трох мяшкоў цукру работніку чыгуначнага вакзала А. Гаўраш.

Аналагічна і з тытунёвымі вырабамі. Па ўказанню таго ж П. Бараноўскага малому прадпрыемству «Лігія» (арганізававаму пры сталовай, якая размешчана ў адміністрацыйным будынку базы «Бакалея») было адпушчана 4.800 пачкаў «Прымы» на суму 60 тысяч 480 рублёў. Як высветлілася, дырэктар гэтага МП С. Глушакоў усе цыгарэты адразу ж оптам рэалізаваў за наяўны разлік невядомай прыватнай асобе. Заўважце: ніякіх фондаў на атрыманне тытунёвых вырабаў з базы «Бакалея» МП «Лігія» не мае. Больш таго, у той час сталовая знаходзілася на рамонце. І тым не менш Глушакову былі створаны выдатныя ўмовы для бізнесу. Дарэчы, у верасні «Лігія» аналагічным чынам атрымала з базы 14,4 тысячы пачкаў «Астры», якія і былі рэалізаваны без якіх бы там ні было талонаў ці абмежаванняў у выглядзе нормы продажу ў адны рукі.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

«НАВАГОДНІ КІРМАШ»

БРЭСТ. Першымі ў горадзе на «Навагодні кірмаш» брастаўчан запрасілі члены абласной станцыі юннатаў. Ва ўласным кіёску яны пачалі распрадажу розных вырабаў і прыродных матэрыялаў, з якіх з густам складзены навагоднія кампазіцыі. Дзеці спадзяюцца, што ў дамах гараджан імі можна будзе замяніць традыцыйныя ёлкі. А гэта значыць, што хоць нейкая частка лясных красунь не падвергнецца бязлітаснай высечцы.

Як сказала дырэктар станцыі Марыя Зданевіч, з адкрыццём уласнага гандлёвага пункта паявілася магчымасць прадаваць усякую жыўнасць, расліны і ўраджай, вырашчаныя клапатлівымі рукамі дзяцей. Прычым па даволі прымальных цэнах.

(БЕЛІНФАРМ).

ТВАЁ СЛОВА, ЧЫТАЧ!

Ушаноўванне... зняважай

Прачыталі ў нумары за 6 кастрычніка заметку «Падпіска ў падарунак» і захацелася падзяліцца ўражаннем, якое мы, пажылыя людзі г. Верхнядзвінска, атрымалі ад свайго ўшаноўвання.

Па ўказанню зверху мясцовыя ўлады таксама вырашылі адзначыць гэты дзень. Запрасілі пажылых людзей у раённы Дом культуры. Там перад намі выступіў намеснік старшыні райвыканкома У. Якаўлеў. У сваёй прамове ён нават не ведаў, як гэта свята называецца. Потым слова ўзяла І. Марачкоўская, загадчык аддзела па працы, сацыяльнай абароне і занятасці насельніцтва. Затым у наш гонар работнікамі Дома культуры быў дадзены невялікі канцэрт.

А потым пачалося самае зневажальнае для нас, пажылых людзей. Старшыня раённага Савета ветэранаў пачаў выдаваць талоны на гарэлку. Гарэлкі завезлі мала, пачалася таўкатня, як на Хадынскім полі, усім не хапіла. Людзі абураліся, а работнікі прылаўка частку гарэлкі прыхавалі. Адказных жа за гэта мерапрыемства раптам не стала. Сорамна было глядзець на такую зняважу пажылых людзей. У нас умеюць толькі зневажаць састарэлых, а не паважаць. Калі б не рашэнне ААН, то ніхто ў нашай краіне і не ўспомніў бы пра нас, пажылых людзей. На нашу думку, лепш зусім не адзначаць гэты дзень, чым цярпець такую зняважу.

ТВАРАНОВІЧ, КІСЯЛЁВА, ПЯТРОВІЧ, ЮХНЕВІЧ і іншыя пенсіянеры г. Верхнядзвінска.

Адгукніцеся: на вас наша надзея!

Звярнуцца да вас мяне прымусілі складаныя абставіны жыцця. Я разам са сваёй сям'ёй жыву ў г. Ветка Гомельскай вобласці. Гэта зона наступнага адсялення. Калі-небудзь адселяць і нас, але ж калі гэта ўсё будзе пры сённяшнім стане будаўніцтва? Мы—гэта я, мая жонка і трое непаўналетніх дзяцей. Паверце, цяжка бачыць і ўяўляць сабе тое, што кожны дзень знаходжання тут не дабаўляе, а забірае здароўе ў маіх дзяцей. Не радуе нават і тая вялікая цудоўная кватэра, у якой мы жывём.

Таму я хачу праз вашу газету звярнуцца да ўсіх чытачоў, якія жывуць у экалагічна незабруджаных месцах Брэсцкай, Мінскай і Гродзенскай абласцей. Калі дзе-небудзь маюць магчымасць прыняць нас з выдзяленнем кватэры ці дома, няхай напішуць мне па адрасу: **247120, Гомельская вобласць, г. Ветка. Грамыку Валерыю Васільевічу (да запатрабавання).**

Браты і сёстры маёй Беларусі, на вас мая надзея!

Валерый ГРАМЫКА.

ДЛЯ ДАВЕДКІ: я—рэвізор (па дыплому — бухгалтар-эканаміст, жонка—настаўніца).

РЭХА ПУБЛІКАЦЫІ

«НОВАЯ ВЕРСІЯ СВАРКІ ІВАНА ІВАНАВІЧА З ІВАНАМ НІЧЫПАРАВІЧАМ: ІВАН НІЧЫПАРАВІЧ ЗВОЛЬНЕНЫ»

Зэльвенскі райвыканком без усякіх на тое падстаў звольніў загадчыка рана Мікалая Ярмоліка,— так у некалькіх словах выглядае сутнасць карэспандэнцыі, надрукаванай у «Звяздзе»» 21 лістапада г. г. (№ 234). А 30 лістапада адбылося паўторнае судовае пасяджэнне нарсуда Ваўкавыскага раёна, дзе разглядалася грамадзянская справа па іску Ярмоліка М. Д. да выканкома Зэльвенскага райсавета аб аднаўленні на рабоце. Першы суд, нагадаю, станоўчых вынікаў Мікалаю Дзмітрыевічу не прынёс. Яшчэ нагадаю: падставай для звальнення Ярмоліка былі вымова і заўвага за нібыта хібы ў рабоце.

І вось як кваліфікаваў іх суд: «У рашэнні не ўказана канкрэтна, што пастаўлена ў віну Ярмоліку М. Д.» (гэта пра першую вымову).

«Як і раней, не ўказаны канкрэтны праступак, не адзначана ў рашэнні... у чым выявілася сістэматычнае невыкананне службовых абавязкаў...» (гэта пра заўвагу). Такім чынам, высвятляецца, што справа шытая белымі ніткамі.

Не буду спыняцца на падрабязнасцях, адзначу, што ўсе абвінавачанні супраць Мікалая Ярмоліка з дапамогай сведак і дакументаў абвергнуты.

З асаблівым задавальненнем цытую канчатковае рашэнне суда: «Аднавіць Ярмоліка Мікалая Дзмітрыевіча на пасадзе загадчыка раённага аддзела народнай адукацыі Зэльвенскага райвыканкома. Спагнаць з Зэльвенскага райвыканкома на карысць Ярмоліка М. Д. розніцу ў зарплаце за час вымушанага прагулу ў памеры 14.177 рублёў 70 капеек. З яго ж спагнаць дзяржпошліну ў даход дзяржавы ў 1.420 рублёў. З яго ж спагнаць на карысць Ярмоліка М. Д. 100 рублёў судовых выдаткаў. Рашэнне ў частцы аднаўлення на рабоце падлягае неадкладнаму (падкрэслю.—С. Ш.) выкананню...»

І ўсё, як гаворыцца, было б выдатна і мы ўсе парадаваліся б, што справядлівасць на гэтым свеце такі ёсць. А толькі неадкладнага аднаўлення на рабоце пакуль што не атрымалася. Мікалай Дзмітрыевіч працягвае працаваць настаўнікам, а рашэнне суда не выканана. Кажуць, трэба збіраць выканком. Гэта мерапрыемства мяркуюць арганізаваць 14 снежня. Мікалаю Дзмітрыевічу тлумачаць: проста так вас аднавіць не можам, трэба па закону. Хочацца спытаць — а па якому закону вы Ярмоліка звальнялі? Карацей кажучы, судовае рашэнне не выконваецца без усякіх на тое падстаў. У рэшце рэшт, сабраць выканком можна хутка. Было б жаданне. Верагодна, яго няма. Я вельмі разумею старшыню райвыканкома Міхаіла Паўлавіча Дзянішчыка, але перад законам, як і ў лазні, усе роўныя.

Сяргей ШАЎЦОЎ.

ІЗНОЎ ГАЛАНДЦЫ...

ГОМЕЛЬ. Як мы паведамлялі ўжо, летась тут была адкрыта беларуска-галандская паліклініка. У ёй ужо прайшлі лячэнне звыш 8 тысяч чалавек, праведзена 307 тысяч ультрагукавых, эндаскапічных і іншых клінічных даследаванняў.

Галандцы на гэтым не спыніліся, а працягваюць далей ажыццяўляць аздараўленчую праграму дапамогі людзям, якія пацярпелі ад чарнобыльскай бяды. Яны з'явіліся ініцыятарамі стварэння ў Гомелі сумеснага медыцынскага інфармацыйнага цэнтра здароўя, мэта якога — кансультацыя па пражыванню людзей на тэрыторыях з рознай ступенню забруджвання радыенуклідамі. Учора адбылося ўрачыстае адкрыццё цэнтра. У ім прынялі ўдзел пасол Нідэрландаў у Беларусі Я. В. ван Дусбург, старшыні Гомельскага абласнога і гарадскога Саветаў М. Вайцянкоў і С. Гальдадзе.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

ЗОНА АСАБЛІВАЙ УВАГІ

«Антычарнобыль» развівае дзейнасць

Больш за два мільёны жыхароў Беларусі жывуць на тэрыторыі, якая забруджана ў выніку чарнобыльскай катастрофы. Стан іх здароўя, праблемы лячэння і прафілактыкі знаходзяцца ў цэнтры ўвагі калектыву навукова-даследчага інстытута радыяцыйнай медыцыны.

Тут працуюць дыспансер і клініка, куды звяртаюцца хворыя ўсіх узростаў, а таксама людзі, якія прымалі ўдзел у ліквідацыі наступстваў катастрофы. На гэтай жа аснове створаны цэнтр па радыяцыйнай абароне дзяцей «Антычарнобыль».

Значную дапамогу беларускім медыкам аказваюць іх замежныя калегі.

У гэтыя дні ў дыспансеры плённа працуе група медыкаў з Кітая, якія дасканала валодаюць традыцыйнымі ўсходнімі прыёмамі лячэння. Кітайскія ўрачы прапануюць сеансы іглarэфлексатэрапіі, масажа, кансультацый, забяспечваюць лекамі, выробленымі з раслін далёкай краіны.

На здымках: ◆ Аздараўленчыя заняткі ў басейне клінікі; ◆ Сярод валожынскай дзятвы, якая рэгулярна праходзіць агляд у дыспансеры, вучань трэцяга класа **Андрэй АНУШЭЎСКІ**; ◆ Пасябравалі прафесар **Юй МЕАЮНЬ** з Пекіна і маленькая **Жанна ПІНЧУК** з Брагіна.

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

РОЗГАЛАС

НЕЗНАЁМАЯ І ЗНАЁМАЯ ФІНЛЯНДЫЯ

75-годдзю з Дня незалежнасці Фінляндыі ў Мінску быў прысвечаны шэраг мерапрыемстваў.

У гонар гэтай даты фінскі пасол Тайсто Толванен наладзіў прыём. На ім прысутнічалі Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь С. Шушкевіч, іншыя афіцыйныя асобы, прадстаўнікі грамадскасці, дыпламаты.

Створанае сёлета таварыства «Беларусь — Фінляндыя» таксама правяло сход у Беларускім таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі, на якім былі госці з Фінляндыі, супрацоўнікі пасольства, актывісты таварыства. Зразумела, галоўнай тэмай размовы была Фінляндыя. Яна, як высветлілася ў ходзе сустрэчы, з Беларуссю звязана шматлікімі ніцямі. Як ні дзіўна, але абедзве краіны маюць нямала агульнага ў геаграфічных назвах, асабліва рэк і азёр.

Вясной будучага года ў Мінску маркіруецца правесці буйную выстаўку вядомых фінскіх фірмаў. Таварыства выступіла з ініцыятывай прымеркаваць да яе і правядзенне Дзён культуры Фінляндыі ў Беларусі.

Леанід ЛАХМАНЕНКА.

АБ АПЛАЦЕ ПРАЦЫ РАБОТНІКАЎ У РЭСПУБЛІЦЫ БЕЛАРУСЬ

Сярэднямесячная заработная плата рабочых, служачых і калгаснікаў у студзені — кастрычніку 1992 года склала 3.536 рублёў і ўзрасла ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года ў 8,4 раза. У кастрычніку яна дасягнула 6.563 рублёў і павялічылася ў параўнанні з верасням бягучага года на 20 працэнтаў, або на 1.071 рубель.

На прадпрыемствах і арганізацыях галін народнай гаспадаркі яна склала:

Сярэднямесячная заработная плата работнікаў, руб.	У студзені — кастрычніку 1992 г.	У кастрычніку 1992 г.	У прац. да адпаведнага перыяду 1991 г.	
			Студзень — кастрычнік	Кастрычнік
Рабочыя, служачыя, калгаснікі — усяго	3.536	6.563	838	1.025
У тым ліку: рабочыя і служачыя	3.732	7.005	858	1.066
калгаснікі	2.449	4.250	698	799
Прадпрыемствы, установы, арганізацыі: прамысловасці	4.195	7.875	918	1.130
сельскай гаспадаркі (уключаючы калгасы)	2.613	4.547	722	802
лясной гаспадаркі	3.464	5.819	1.016	1.220
транспарту	4.291	7.843	888	1.128
сувязі	3.623	6.688	890	1.149
будаўніцтва	4.402	8.691	923	1.187
гандлю і грамадскага харчавання	2.739	5.635	734	1.006
жыллёва-камунальнай гаспадаркі і бытавога абслугоўвання насельніцтва	3.378	6.200	889	1.142
аховы здароўя, фізкультуры і сацыяльнага забеспячэння	2.763	5.196	699	943
народнай адукацыі	2.789	5.720	748	947
культуры	2.417	4.628	709	854
мастацтва	2.481	4.201	565	679
навукі і навуковага абслугоўвання	2.946	5.826	635	867
банкаўскія	6.404	14.542	818	987
страхавання	3.204	6.503	545	664
апарату органаў кіравання	3.930	6.991	824	956

Дзяржкамстат Рэспублікі Беларусь.

За «бугром» наша навука патрэбна больш, чым нам самім

Атрымалася так, што на сустрэчу з работнікамі аддзела навукі і новай тэхнікі ў Саўмін многія журналісты (як, дарэчы, і гаспадары) прыйшлі прама з сесіі Вярхоўнага Савета, на якой абмяркоўваўся законапраект аб асновах дзяржаўнай навукова-тэхнічнай палітыкі. І адны, і другія не вельмі ўтойвалі свайго расчаравання: пры разглядзе ў дакумент былі ўнесены значныя змены. І, здаецца, не ў лепшы бок.

З яго выключаны артыкул 19, які прадугледжваў шэраг істотных ільгот для навукоўцаў у падаткаабкладанні, крэдытах і фінансавай дзейнасці. Артыкул даваў навукова-даследчым установам большую магчымасць выжыць, прычым у многім за кошт таго, што яны самі зарабілі. Не выпадкова законапраект, які прадстаўляў законапраект з трыбуны, заявіў, што ў такім разе закон можна і не прымаць.

І вось цяпер, на сустрэчы ў Саўміне, і прагучалі з вуснаў ... словы, што вынесены ў загаловак. Яны маюць шанц стаць крылатымі.

Загадчык аддзела Уладзімір Марчанка даў сваю ацэнку таму, што адбылося: навука без 19-га артыкула «нараджае дзіцё» не будзе.

Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ.

Турак нагуляўся...

ГОМЕЛЬ. Ці мог думаць турэцкі бізнесмен, што беларуская путана абыдзецца яму непамерна даражэй, чым, скажам, французская ці італьянская? Аднак так атрымалася, што калі заснуўшы з ім ноччу таямнічая незнаёмка знікла з нумара гасцініцы «Гомель», разам з ёю зніклі і кашалёк з грашыма бізнесмена: 710 амерыканскіх долараў, 930 германскіх марак, а таксама бельгійскіх гульдэнаў, англійскіх фунтаў і амаль 10 тысяч украінскіх купонаў і 4 тысячы нашых «зайчыкаў». Застаўся турэцкі грамадзянін і без паліто, фотаапарата «Нікан», залатога заручальнага пярсцёнка.

Яўрэі на Беларусі— ад сярэдніх вякоў да нашых дзён

11—12 снежня ў актавай зале выдавецтва «Беларуская энцыклапедыя» праходзіць навукова-практычная канферэнцыя па тэме «Актуальныя праблемы гісторыі і культуры яўрэйскай дыяспары Беларусі», якую сумесна праводзяць выдавецтва і Фонд захавання яўрэйскай гістарычнай і культурнай спадчыны Рэспублікі Беларусь.

У праграме — каля дваццаці дакладаў навукоўцаў, мастацтвазнаўцаў і грамадскіх дзеячаў па самых розных пытаннях.

«Даставай, Сцяпан, гранаты»

Прыблізна такія словы сказалі супрацоўнікі крымінальнага вышуку Чашніцкага РАУС, прыйшоўшы з вобыскам да раней судзімага грамадзяніна. Акрамя двух ручных гранат, яны выявілі пяць кілаграмаў ртуці.

РІД.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

РАДЫЁ ІЗРАІЛЯ

Сілы бяспекі працягваюць пошук тэрарыстаў, якія забілі трох ізраільскіх салдат у раёне Газы. Горад і лагеры бежанцаў вакол яго застаюцца закрытай ваеннай зонай у сувязі з беспарадкамі там у апошнія дні. Сілы бяспекі разагналі хуліганаў з дапамогай гумавых куль.

Чатыры салдаты паўднёваліванскай арміі былі паранены ў выніку выбуху міны з дыстанцыйным кіраваннем. Пасля гэтага армія адкрыла агонь дальнабойнай артылерыі па аб'ектах тэрарыстаў.

Каля ста яўрэяў з былой Югаславіі прыбылі ў Англію і звярнуліся да ўрада з просьбай прадаставіць ім палітычнае прыстанішча. Югаслаўскія яўрэі адмовіліся ехаць у Ізраіль.

«БІ-БІ-СІ»

Узброеныя сілы Арменіі і Азербайджана вядуць цяжкія баі ўздоўж граніцы. МЗС Азербайджана абвінаваціла Арменію ў пачатку баявых дзеянняў.

Парламент Узбекістана забараніў апазіцыйны рух «Берлік», абвінаваціўшы яго ў дзеяннях, якія накіраваны на падрыў суверэнітэту Узбекістана. У апошнія дні сілы бяспекі краіны арыштавалі групу актывістаў «Берліка».

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

Вярхоўны камісар ААН па справах бежанцаў заявіў, што пяць тысяч таджыкаў штодзённа падвяргаюцца рызыцы ў спробе перасячы раку Амудар'ю, каб трапіць у Афганістан. Вярхоўны камісар адзначыў, што на гэтым тыдні каля 35 тысяч чалавек на самаробных сродках пераплылі ледзяную ваду Амудар'і. Многія бежанцы з раёнаў баёў не могуць пераправіцца на другі бераг. ААН накіравала туды аўтакалону з харчаваннем і медыкаментамі.

У новым саставе ўрада Літвы шэсць міністраў былога кабінета. Астатнія дзесяць пасад занялі новыя людзі.

«НЯМЕЦКАЯ ХВАЛЯ»

Канцлер ФРГ заклікаў аб'явіць вайну расізму. У бундэстагу ён заявіў, што неанацысцкія арганізацыі пагражаюць існаванню дэмакратыі ў Германіі.

Парламент Македоніі згадзіўся змяніць назву гэтай былой югаслаўскай рэспублікі на новую — Рэспубліка Македонья-Скоп'я. Гэта дазволіць атрымаць міжнароднае прызнанне і спыніць спрэчкі з Грэцыяй, дзе адна з правінцый таксама называецца Македоніяй.

РАДЫЁ «СВАБОДА»

Паводле паведамленняў, пракамуністычныя сілы, лаяльныя да новага ўрада Таджыкістана, устанавілі кантроль над Душанбе. Яны ўвайшлі ў сталіцу пры падтрымцы танкаў і баявых верталётаў. Іх праціўнікі адступілі ва ўсходнія ад горада раёны. Папярэдняя спроба захапіць Душанбе (гэтай атакай кіраваў новы міністр унутраных спраў Салімаў) была сарвана з-за ўмяшання расійскіх войск. Усяго з пачатку грамадзянскай вайны ў Таджыкістане загінулі каля 50 тысяч чалавек.

Краінам СНД гэтай зімой будзе павялічана гуманітарная дапамога з боку ЗША і Заходняй Еўропы.

Лідэры 12 краін ЕС адкрылі сёння ў Эдынбургу сустрэчу ў вярхах. Галоўныя пытанні: фінансавая праблема, устанаўленне больш цесных сувязей паміж краінамі ЕС, узмацненне антысемітызму ў Еўропе і г. д.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ ●

Даганяе «заяц»

На чарговых таргах Беларускай фондавай біржы сума прапаноў склала 302 мільёны 810 тысяч рублёў. Было заключана 5 здзелак на суму 14 мільёнаў 581 рубель па курсу 100 рускіх рублёў за 114,5 беларускага.

Пасля набыцця незалежнасці Беларусь імкнецца наладзіць добрыя партнёрскія адносіны з іншымі дзяржавамі. І, вядома, у многім гэтаму садзейнічаюць авіятары, якія цяпер праклалі паветраныя шляхі больш чым у пяцьдзесят краін свету. Едуць да нас дзелавыя людзі не толькі з Еўропы, але і з Амерыкі, Азіі. З цягам часу улічваючы геаграфічнае становішча рэспублікі, дзяржаўнае прадпрыемства «Аэрапорт Мінск-2» стане адным з буйнейшых у краінах СНД. Заканчваецца яго будаўніцтва. Ужо пачынае дзейнічаць міжнародны сектар, які абслугоўвае пасажыраў з Захаду. Тут многае ўжо адпавядае, як адзначаюць замежныя госці, сусветнаму ўзроўню.

— Колькасць міжнародных ліній з кожным годам будзе павялічвацца, — сказаў начальнік аэрапорта Анатоль Андрэевіч Балбасаў у час адкрыцця магазінаў у мытнай зоне, якую арганізавала сумеснае беларуска - германскае прадпрыемства «Бела Трэдзінг». — Важна тое, што разам мы будзем паляпшаць абслугоўванне нашых гасцей, а значыць і ствараць добры імідж рэспублікі. Аўтарытэт аэрапорта «Мінск-2» у краінах СНД высокі. Мы нядаўна сталі членамі Міжнароднай арганізацыі аб'яднаных аэрапортаў свету, што накладвае на нас вялікую адказнасць і патрабуе выйсці на ўзровень, які характэрны для лепшых кампаній у заходніх краінах.

Намеснік генеральнага дырэктара СП, прадстаўнік фірмы ў Мінску Сяргей Міронавіч Казанцаў адзначыў, што бяспошлінны гандаль у мытнай зоне аэрапортаў існуе ва ўсіх краінах. Пры нашым бедным рынку тавараў гэта асабліва неабходна. Асартымент тавараў, які прапануе «Бела Трэдзінг» — дыстрыб'ютар многіх заходніх пастаўшчыкоў, вельмі шырокі: ад цукерак да відэамагнітафонаў. Побач з замежнымі таварамі магазіны фірмы плануюць гандляваць за валюту вырабамі беларускіх майстроў з ільну, саломкі і г. д., тым, што будзе напамінаць замежным гасцям пра нашу Рэспубліку Беларусь.

Добрую справу распачалі ў Мінску. Але, ужо ў каторы раз, зноў усё робіцца дзеля задавальнення замежных пакупнікоў. Як можна здагадацца, магазіны «Бела Трэдзінг», знаходзячыся ў мытнай зоне, даступныя толькі тым, хто прыязджае ці адпраўляецца за межы рэспублікі, і абавязкова мае валюту. Чаму б, выкарыстаўшы напрацаваны вопыт, магчымасці грамадзянскай авіяцыі, не стварыць такія ж гандлёвыя кропкі ў сталіцы рэспублікі, каб за СКВ, а таксама за беларускія грошы людзі маглі набыць гэтыя ж тавары? Асартымент іх можа пашырыцца да трох тысяч найменняў. Ды і па якасці ўсё было б значна вышэйшым за тое, што прадаецца ў «камках». А гэта, у сваю чаргу, прымусіла б нашых вытворцаў паклапаціцца пра выпуск тавараў, якія маглі б канкурыраваць з замежнымі.

Уладзімір ПАЛЯШУК.

НА ЗДЫМКАХ: адкрыццё магазіна фірмы «Бела Трэдзінг» у аэрапорце «Мінск-2»; гэта толькі адзін з яго аддзелаў.

Фота Мікалая АМЕЛЬЧАНКІ.

interfax ИНТЕРФАКС

ПРЭЗІДЭНТ І ДЭЛЕГАЦЫЯ З'ЕЗДА ПРЫНЯЛІ ЗАЯВУ

Прэзідэнт РФ і з'езд народных дэпутатаў РФ заявілі аб сваёй безумоўнай прыхільнасці да вырашэння спрэчных пытанняў у адносінах паміж заканадаўчай і выканаўчай уладамі выключна канстытуцыйнымі спосабамі. Аб гэтым гаворыцца ў заяве па выніках кансультацый дэлегацыі з'езда і Барыса Ельцына, якую абвясціў на ранішнім пасяджэнні форуму намеснік спікера парламента Юрый Яраў.

Прэзідэнт РФ і з'езд звярнуліся да ўсіх грамадзян краіны, да ўсіх суб'ектаў Федэрацыі, да ўсіх палітычных партый і грамадскіх рухаў, сродкаў масавай інфармацыі з заклікам устрымацца ад палітычных дзеянняў, звязаных з насіллем, канфрантацыяй і процістаяннем у грамадстве, адмовіцца ад масавых дэманстрацый, якія могуць прывесці да парушэння грамадскага парадку, забастовак, насілля.

У заяве, падпісанай Б. Ельцыным і Р. Хасбулатавым, утрымліваецца даручэнне праваахоўным органам Расіі забяспечыць грамадскі парадак, бяспеку і канстытуцыйныя правы грамадзян на ўсёй тэрыторыі краіны.

ПАВОДЛЕ СЛОЎ АМБАРЦУМАВА, ЕЛЬЦЫН ВЫВОДЗІЦЬ БУРБУЛІСА З ЛІКУ БЛІЖЭЙШЫХ САВЕТНІКАЎ

Старшыня камітэта Вярхоўнага Савета Расіі па міжнародных справах і знешнеэканамічных сувязях Яўген Амбарцумаў паведаміў «Інтэрфаксу», спасылаючыся на гутарку, якая адбылася ў пятніцу з Барысам Ельцыным, што прэзідэнт «з прычыны настойлівасці вельмі многіх», выводзіць Генадзя Бурбуліса з ліку сваіх бліжэйшых саветнікаў.

ЕЛЬЦЫН ГАТОВЫ АДКЛІКАЦЬ ЗВАРОТ

Як стала вядома «Інтэрфаксу» з добра інфармаваных крыніц, на прайшоўшай у пятніцу раніцай сустрэчы прэзідэнта РФ з намеснікам старшыні парламента Юрыем Яравым і спікерам Савета рэспублікі Расіі Іванам Рыбкіным Барыс Ельцын выказаў гатоўнасць адклікаць свой зварот да народа. Умовай для гэтага прэзідэнт, паводле слоў удзельнікаў сустрэчы, назваў зацвярджэнне Ягора Гайдара на пасадзе прэм'ера і замарожванне паправак да Канстытуцыі аб зацвярджэнні 4 міністраў са згоды парламента.

БАРЫС ЕЛЬЦЫН НЕ ЛІЧЫЦЬ СВАЁ ВЫСТУПЛЕННЕ Ў ЧАЦВЕР ПАМЫЛКОВЫМ

Прэзідэнт Расіі не лічыць памылковым сваё выступленне перад народнымі дэпутатамі ў чацвер. Аб гэтым карэспандэнту «Інтэрфакса» заявіў член дэпутацкай фракцыі «Згода дзеля прагрэсу» Сяргей Кавалёў, які прымаў удзел у пятніцу раніцай у сустрэчы лідэраў фракцыі з Барысам Ельцыным.

ХАСБУЛАТАЎ АБВІНАВАЧВАЕ ПРЭЗІДЭНТА РФ У ІМКНЕННІ ДА АДНААСОБНАГА КІРАВАННЯ КРАІНАЙ

Старшыня Вярхоўнага Савета РФ Руслан Хасбулатаў заявіў у эксклюзіўным інтэрв'ю карэспандэнту «Інтэрфакса», што зварот Барыса Ельцына да народа 10 снежня з'явіўся для яго поўнай нечаканасцю. «Напярэдадні ўвечары, — сказаў Р. Хасбулатаў, — мы неаднаразова гутарылі з прэзідэнтам, у тым ліку і па тэлефоне. Дамовіліся далей дзейнічаць сумесна. І раптам такі паварот...»

Старшыня Вярхоўнага Савета РФ заўважыў далей, што «ніякага расколу» паміж ім і прэзідэнтам няма, растлумачыўшы прычыну канфлікту наступным чынам: «Прэзідэнт з кожным днём стаў усё больш думаць, што ён самадзержац, як быццам самім Богам пасланы вырашаць лёсы гэтай краіны». Па сцвярджэнню Р. Хасбулатава, Б. Ельцын лічыць, што «акрамя групы саветнікаў, яму ніхто, нават заканадаўчы орган, не патрэбны».

Аднак з'езд даказаў, лічыць Р. Хасбулатаў, што «ў нас больш няма ніякага генеральнага сакратара, і ніякіх дыктатараў ці цароў мы не дапусцім». «Расія дакладна выбрала шлях дэмакратычных пераўтварэнняў, — падкрэсліў ён. — Калі прэзідэнт мае намер ісці гэтым шляхам — ён будзе прэзідэнтам, калі ён будзе імкнуцца ўстанавіць дыктатуру ў нашай краіне, то павінен зрабіць выбар...»

Р. Хасбулатаў адзначыў, што апошнія падзеі даказалі абгрунтаванасць яго папярэджанняў аб магчымасці перараджэння палітычнага рэжыму.

На яго думку, імкненне прэзідэнта да правядзення рэферэндуму небяспечна магчымымі вынікамі, паколькі праціўнікі Б. Ельцына рыхтуюць «другі рэферэндум, які можа быць больш паспяховым». Р. Хасбулатаў растлумачыў, што мае на ўвазе рэферэндум аб ліквідацыі прэзідэнцтва.

КАРОТКІМ РАДКОМ

✻ Праект закона, які прадугледжвае забарону на правядзенне рэферэндуму аб спыненні паўнамоцтваў любога з вышэйшых органаў дзяржаўнай улады, будзе раздадзены ў пятніцу ўдзельнікам з'езда народных дэпутатаў. Аб гэтым на ранішнім пасяджэнні форуму паведаміў старшыня парламента РФ Руслан Хасбулатаў.

✻ Мэр Санкт-Пецярбурга Анатоль Сабчак падтрымаў зварот прэзідэнта Расіі да народа і заклікаў з'езд самараспусціцца.

✻ Генеральная пракуратура РФ запатрабавала ад арганізатараў паездкі кузбаскіх шахцёраў у Маскву для падтрымкі прэзідэнта ў перыяд работы з'езда «неадкладна спыніць проціпраўныя дзеянні».

✻ На з'ездзе ў пятніцу распаўсюджаны праект пастановы, дзе прадугледжваецца, «улічваючы складанасць абстаноўкі і ў мэтах абароны канстытуцыйнага ладу», даць даручэнні Генеральнаму пракурору РФ, МБР і МУС «прыняць меры да выяўлення асоб, якія дэзінфармавалі прэзідэнта і справакавалі спробу зрыву работы з'езда народных дэпутатаў».

ЧОРНЫ ТЫДЗЕНЬ У ПІНСКУ

Сапраўды трагічнымі можна назваць апошнія некалькі дзён на Піншчыне. Самай страшнай трагедыяй стала аварыя на дарозе каля Пінска, дзе пад колы КамАЗа ў тумане занесла «Жыгулі». Загінулі ўсе пяць пасажыраў. Праз дзень практычна на гэтым жа месцы сутыкнуліся «Масквіч» і «Форд». У катастрофе загінула двое мужчын. Да гэтага трэба дадаць забойства на бытавой глебе, насмерць разбіўся муляр на будоўлі, а ў адным з асабістых гаражоў учадзелі каханкі.

АБ КАРЫСЦІ ГАЛАДАННЯ...

Добрую магчымасць «зарабіць» атрымалі вучні Рагачоўскай сярэдняй школы № 5. На харчаванне аднаго школьніка ў дзень адпускаецца 33 рублі. Зыходзячы з гэтага, вучням, якія адмовіліся ад школьнага харчавання, будзе рабіцца выплата. Гэтая сума можа выдавацца як наяўнымі грашамі, так і ў пераразліку на прадукты. У месяц нямала атрымліваецца...

Гісторыя без «белых плям»

Анатоль МЯСНІКОЎ

Усевалад Ігнатоўскі

ЛЁС І ТРАГЕДЫЯ

(Працяг. Пачатак у № 244).

Тым жа летам 1918-га ўзнікае Беларуская партыя сацыялістаў-рэвалюцыянераў (БПС-Р). Ядром яе сталі выхадцы з Беларускай сацыялістычнай грамады, былыя члены левых і правых арганізацый эсэраў, многія настаўнікі, сяляне. У розных гарадах пачалі выходзіць друкаваныя органы партыі: "Змаганне" ў Мінску, "Грамадзянін" і "Беларуская думка" ў Вільні, "Родны край" у Гродне, "Наша каляіна" ў Слуцку... Адным з арганізатараў БПС-Р стаў Усевалад Ігнатоўскі. Аднак у састаў Цэнтральнага камітэта партыі ён увайшоў толькі праз некалькі месяцаў пасля яе ўзнікнення — як кіраўнік арганізацыі "Маладая Беларусь", якая атрымала ў Беларускай партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў правы самастойнай аўтаноміі.

"Маладая Беларусь" дзейнічала пры Мінскім педагагічным інстытуце з мая 1917 года. Студэнты і сельскія інтэлігенты, што аб'ядналіся ў ёй, падтрымлівалі напачатку Беларускую сацыялістычную грамаду. У састаў кіруючага ядра арганізацыі ўваходзілі У. Ігнатоўскі, С. Булат, Я. Гарбацэвіч, І. Каранеўскі, М. Кудзелька (Міхась Чарот), М. Мароз.

Аднак ужо ў самым пачатку 1920 года "Маладая Беларусь" адкалолася ад Беларускай партыі сацыялістаў-рэвалюцыянераў. Студэнцкая моладзь і прадстаўнікі інтэлігенцыі пастулова перайшлі да спавядання ідэй новай улады. Найбольшую цягу да бальшавікоў адчувалі тыя з іх, хто трапіў пад прыгнёт акупантаў панскай Польшчы. Перажыўшы ўсе жахі белапольскага рэжыму, яны бачылі сваё выратаванне ў супрацоўніцтве з Савецкай уладай. Аб'явіўшы аб разрыве з ідэалогіяй беларускіх эсэраў, члены "Маладой Беларусі" назвалі сябе Беларускай Камуністычнай Арганізацыяй (БКА). Адлюстроўваючы інтарэсы некаторых слаёў беларускага сялянства і інтэлігенцыі, БКА разам з бальшавікамі распачынае дзейнасць у падполлі, удзельнічае ў арганізацыі партызанскага руху. Пад кіраўніцтвам камуністычных падпольных цэнтраў баявыя дружыны БКА дзейнічалі ў Мінскім, Слуцкім, Ігуменскім, Дзісненскім, Гродзенскім, Лідскім, Слонімскім паветах.

У праграмным дакуменце БКА, напісаным Ігнатоўскім, падкрэслівалася, што арганізацыя "дамагаецца ладу Савецкай Беларускай рэспублікі, спадзеючыся на дапамогу Савецкай Расіі, з якой Савецкая Беларусь знаходзіцца ў федэратыўнай сувязі". Аб намерах Беларускай Камуністычнай Арганізацыі гэтым, безумоўна, сказана ўсё!

У лютым 1920 года ў Мінску адбылася нарада прадстаўнікоў падпольных груп (так званых "пяцёрак") БКА. Старшынёй Цэнтральнага камітэта БКА быў абраны У. Ігнатоўскі, членамі ЦК — І. Каранеўскі і С. Булат. Паводле сцвярджэнняў некаторых даследчыкаў гісторыі, у Беларускай Камуністычнай Арганізацыі тады налічвалася каля дзвюх тысяч актыўных членаў. З польскімі інтэрвентамі пад іх кіраўніцтвам змагалася некалькі дзесяткаў тысяч чалавек.

БКА як фарміраванне рэвалюцыйнага кірунку бальшавікі прызналі літаральна адразу. Як кіраўнік і паўнамоцны прадстаўнік арганізацыі, Усевалад Ігнатоўскі па запрашэнню Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі бальшавікоў Беларусі і Літвы (ЛітБела) прымаў удзел у выпрацоўцы Дэкларацыі і абвяшчэнні незалежнасці Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі. А неўзабаве БКА звярнулася ў ЦК КП(б) Беларусі і Літвы з просьбай прыняць яе ў поўным складзе ў рады Расійскай Камуністычнай партыі бальшавікоў.

Былых членаў Беларускай Камуністычнай Арганізацыі прымалі ў РКП(б) персанальна, кожнага паасобку. Так 30 ліпеня 1920 года Усевалад Макаравіч Ігнатоўскі стаў членам Расійскай Камуністычнай партыі бальшавікоў.

Ідэі новай улады ён засвойваў самастойна, у ходзе практычнай работы, праз падпольную рэвалюцыйную барацьбу. І новая ўлада паверыла яму адразу ж. Тагачасныя кіраўнікі Беларусі Аляксандр Чарвякоў, Вільгельм Кнорын і іншыя бачылі і адчувалі вернасць і адданасць Усевалада Ігнатоўскага беларускай нацыянальнай справе. Яна ж была для яго сэнсам усяго жыцця, усёй наступнай стваральнай дзейнасці.

Праз некалькі гадоў, у 1924-м, ён апублікуе ў зборніку "Беларусь" параўнальна невялікі па аб'ёму, аднак надзвычай глыбокі і грунтоўны па змесце артыкул "Камуністычная партыя Беларусі і беларускае пытанне". Дарэмна, на маю думку, не значыцца ён сярод асноўных прац і даследаванняў вучонага Ігнатоўскага. Адным з першых у нашай гістарычнай навуцы ён аб'ектыўна і разам з тым — арыгінальна падае адну з прычын таго, як, якім чынам і дзякуючы чаму бальшавікі заваявалі аўтарытэт і падтрымку ў сялянскіх масах Беларусі.

— Вясной 1920 года,— піша Ігнатоўскі,— у Смаленску збіраецца пленум ЦК ЛітБела. Разглядаецца сялянскае і аграрнае пытанне. ЦК выносіць вельмі важную ва ўмовах сялянскай Беларусі пастанову: нацыяналізуецца не больш як 1/3 адабранай у паноў і цэркваў зямлі, а 2/3 раздаюцца ў карыстанне беззямельнага і малазямельнага сялянства... Пастанова ЦК прыцягнула сялянства ў бок Камуністычнай партыі і ўзмацніла паўстанцкі рух на Беларусі. Бальшавізм пачаў пускаць свае карані ў шырокіх сялянскіх масах. Сялянская моладзь пацягнулася ў партыю шырокаю хваляю, узяўшы ў рукі вінтоўку паўстанца.

Як гэта было, Усевалад Ігнатоўскі ведаў з уласнага вопыту. Далей жа ён апавядаў:

— 1 жніўня (маецца на ўвазе 1920 год — заўвага А. М.) імем паўстаўшых рабочых і сялян зноў была абвешчана Беларуская Савецкая Рэспубліка. Быў утвораны Ваенна-рэвалюцыйны Камітэт з 5-ці асобаў (А. Чарвякоў, В. Кнорын і Я. Адмовіч — ад Камуністычнай партыі ЛітБела; У. Ігнатоўскі — ад падпольнай Беларускай Камуністычнай Арганізацыі; А. Вайнштэйн — ад Бунда — заўвага А. М.). Што датычыць да Бел. Ком. Арганізацыі, то яна адразу пасля абвяшчэння рэспублікі падала заяву аб сваім пажаданні ўліцца ў Кампартыю. Пасля разгляду гэтай заявы ў ЦК ЛітБел, яна была задаволена, і ў партыю ў вялікім ліку ўліўся мясцовы, большасцю вясковы элемент. Складаўся ён з сялянства, вясковых настаўнікаў і слухачоў Мінскага педагагічнага Інстытута. Дзякуючы гэтаму новаму элементу, Кампартыя больш звязалася з беларускай вёскай і атрымала магчымасць узяць у свае рукі кіраўніцтва беларускай культурай і беларускай інтэлігенцыяй, стаўшай на згодніцкім, незалежніцкім грунце і ўзгадаванай на народніцкіх поглядах. Паступова пачаў узмацняцца марксісцкі ўплыў на беларускую культуру і літаратуру.

Гэты аспект дзейнасці членаў былой БКА, што занялі свой час з партыяй камуністаў, у сённяшні дзень не прызнаны і належным чынам не ацэнены. Ідэям жа Маркса і Леніна, Камуністычнай партыі і Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі яны, як і іх лідэр Ігнатоўскі, верылі і служылі свята і беззапаветна. І ў гісторыі гэтаму трэба аддаць належнае.

У жніўні 1920 года ў першым сацыялістычным урадзе Беларусі Усевалада Ігнатоўскага прызначаюць народным камісарам... земляробства. Запярэчыць, адмовіцца ад не сваёй справы ў яго не хапае смеласці. Праўда, неўзабаве Аляксандр Чарвякоў, Язэп Адамовіч і Вільгельм Кнорын спахапіліся і зразумелі сваю прыкрую прамашку. У снежні таго ж 1920-га Усевалад Макаравіч атрымлівае новае прызначэнне — становіцца народным камісарам асветы рэспублікі.

На гэтым вялікім участку работы перад Усеваладам Ігнатоўскім адкрыўся неабсяжны край дзеянняў. Дзеянняў не толькі маштабных, але і неадкладных, аператыўных. Краіна, у тым ліку і Беларуская рэспубліка, знясіленая і знявечаная рэвалюцыяй і вайной, толькі-толькі станавілася на ногі. Усюды і ва ўсім хапала недахопаў і непаладак. Аднак, нягледзячы на праблемы і нявырашаныя пакуль пытанні ў эканоміцы, надзвычай важнае значэнне надавалася новай па змесце і характару культуры: яе стварэнню, станаўленню і развіццю.

Нягледзячы на вялікую занятасць адміністрацыйнай, выкладчыцкай і партыйнай работай, шматлікімі грамадскімі даручэннямі, ён шчыруе над вырашэннем важнай для рэспублікі праблемы — стварэннем Інстытута беларускай культуры (Інбелкульта). Пры актыўнай падтрымцы і ўдзеле Усевалада Макаравіча праект яго распрацавалі вядомыя вучоныя У. І. Пічэта, Я. Ф. Карскі і Я. Л. Дыла. Адкрыццё Інбелкульта адбылося 20 лютага 1922 года, а першым старшынёй яго стаў С.М.Некрашэвіч.

Стварэнне і дзейнасць Інстытута беларускай культуры з'явілася адным з важнейшых вынікаў ажыццяўлення ў Беларусі сапраўднай нацыянальнай палітыкі. У гэтым змаглі тады пераканаць і Маскву. 4 ліпеня 1924 года Прэзідыум ЦВК СССР, заслухаўшы даклад А. Р. Чарвякова аб дзейнасці ўрада Беларусі, у сваёй пастанове адзначыў, што беларускі ўрад здолеў правільна вырашыць у галоўным важнейшыя пытанні нацыянальнай палітыкі, удзяліўшы належную ўвагу пытанням беларускай культуры і забяспечыўшы яе далейшае развіццё. Дарэчы, у той пастанове падкрэслівалася вялікае значэнне Інстытута беларускай культуры, які ў сваёй далейшай дзейнасці павінен быў ператварыцца ў Беларускую Акадэмію навук.

25 ліпеня 1924 года ЦВК і СНК БССР зацвердзілі новы статут Інбелкульта. У адпаведнасці з ім ён станавіўся вышэйшай дзяржаўнай навуковай установай нашай рэспублікі. Структурна і арганізацыйна Інстытут уваходзіў у склад Народнага камісарыята асветы, і ў наркома У. М. Ігнатоўскага спраў і клопатаў станавілася ўсё больш і больш.

Інстытут беларускай культуры пашыраўся і рос з кожным годам. Нарком асветы БССР Усевалад Ігнатоўскі разумеў, як важна павялічваць ролю навукі і культуры ў жыцці маладога сацыялістычнага грамадства. Арганізацыйныя змены тут адбываюцца адна за другой. Так, у пачатку 1926 года ў Інбелкульце працуюць ужо 8 секцый, якія, па сутнасці, ахопліваюць усе галіны навукі: секцыі беларускай мовы і літаратуры; беларускага мастацтва; сацыяльна-гістарычная; этнаграфічная; секцыя па вывучэнню рэвалюцыйнага руху ў Беларусі; прыродазнаўчая (з падсекцыямі геолага-глебазнаўчай, хіміі, фізікі, матэматыкі і метэаралогіі, заалагічнай, батанічнай і біялагічнай); медыцынская і секцыя сельскагаспадарчая. Тады ж, у лютым 1926-га, па пастанове ЦВК і СНК БССР Інстытут беларускай культуры выдзеліўся з сістэмы Народнага камісарыята асветы ў самастойную навукова-даследчую ўстанову пры Савеце Народных Камісараў Беларусі на правах асобнага камісарыята. Усевалад Макаравіч Ігнатоўскі выказаў асабістае жаданне ўзначаліць яго калектыў.

Неўзабаве Савет Народных Камісараў рэспублікі прыняў яшчэ адну пастанову, у якой адзначыў: "Лічыць неабходным з 1926/27 акадэмічнага года надаць Інстытуту беларускай культуры напрамак да паступовага пераўтварэння яго ў Беларускую Акадэмію навук... Адначасова лічыць патрэбным, каб Інстытут беларускай культуры і надалей яднаў вакол сябе лепшыя навуковыя сілы... і ўзмацняў існуючую сувязь з адпаведнымі дзяржаўнымі і грамадскімі ўстановамі".

Па прапанове Ігнатоўскага ў 1927 годзе структура Інбелкульта зноў была зменена. Шукаліся найлепшыя, аптымальныя варыянты, найбольш блізкія і прымальныя да будучай Акадэміі навук БССР. Згодна з новым статутам, усе навуковыя ўстановы аб'ядноўваліся ў два аддзелы: гуманітарных навук і прыроды і гаспадаркі. Замест секцый былі створаны кафедры, пастаянныя камісіі, лабараторыі, музеі.

І вось новы афіцыйны дакумент. Пастановай Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта і Савета Народных Камісараў Беларусі з 13 кастрычніка 1928 года Інстытут беларускай культуры быў рэарганізаваны ў Беларускую Акадэмію навук. Афіцыйна ўтварэнне АН БССР абвяшчалася 1 студзеня 1929 года — у дзесятую гадавіну ўтварэння Беларускай ССР. А першым прэзідэнтам Акадэміі яе вучоныя выбралі яго — Усевалада Макаравіча Ігнатоўскага.

Навуковую і даследчыцкую работу ён лічыў сваім галоўным абавязкам перад народам і ўрадам рэспублікі. Тым не менш, гэты сціплы і абаяльны чалавек знаходзіў магчымасці займацца і выключна партыйнай дзейнасцю. Даручэннямі сваіх таварышаў па партыі, Цэнтральнага Камітэта КП(б) Беларусі Усевалад Макаравіч бязмерна даражыў і імкнуўся выконваць іх сумленна, своечасова і акуратна. Ён верыў у партыю, і ніяк не мог, натуральна, прадбачыць, што яна так бязлітасна абыдзецца з ім самім...

Зазначу, аднак, яшчэ раз: сам Ігнатоўскі найперш лічыў сябе гісторыкам, даследчыкам роднага беларускага краю.

(Працяг будзе).

Шукаю звестак

Калі хто-небудзь мае звесткі пра лёс Чайкі Леаніда Віктаравіча, 1941 года нараджэння, які восенню 1941 года выпадкова трапіў у дзетдомаўскі вагон на станцыі Орша, просім паведаміць іх маёй маці Бялявінскай Ефрасінні Ягораўне па адрасу:

г. Мінск, Лагойскі тракт, д. 30, к. 2, кв. 58.

У кадры панарама вёскі XVII стагоддзя. Скасабочаныя хаты ярка ўпрыгожаны лозунгамі: «Рашэнні бацюшкі — увасобім у жыццё», «Дваранства — наш рулявы», «Справа Піначэ — жыве і квітнее». Над царквой развіваецца кумачовы транспарант: «Дзякуй Богу!» (буйным планам).

У мясцовым Крамлі абласнога значэння пачынаецца сход баярскай думы халопскіх дэпутатаў трэцяга сазыву. Над трыбунай — бюст князя Уладзіміра Чырвонае Сонейка. З Кіева чуецца перадвыбарны плач Яраслаўны. У палаты ўвалакаюць «мёртвыя душы» ад гарадскіх арганізацый, дэпутаты ад пацёмкінскіх вёсак. На трыбуне з'яўляецца цар з дружынай. Дружына ўся ў собалях і каштоўных каменях.

Цар. Добры дзень, таварышы халопы, халопкі і халопскія дзеці. Віншую вас, браткі: цяпер у нас па ўказу дэмакратыя. Так што лупцаваць будзем па канчатковым варыянту.

Халоп Аграрый (падае на калені). Дзякуй, бацька родны, што па канчатковым, а то раней біў усё па спіне.

Цар. Маладзец, правільна разумееш. Пачнём вылучэнне кандыдатур.

Баярын Барыс. А ж вы, гасудар, самі ж каго кандыдатам будзеце?

Цар. У нас, Барыс, адзін кандыдат ад блока тых, хто ў портках, і тых, хто без іх.

Маскоўская група крычыць: «Барыску на царства! Барыску на царства!» і інш, затаптаная бальшынёй.

Цар. Слова прадастаўляецца халопу Андрэйку.

Падрыхтавацца Малюту Скуратаву.

Андрэйка. А хто ўсім жыццё добрае абяцаў...

Цар. А ну забяры адсюль свае паперы, Андрэйка. Мы ніколі не гаварылі, што вы будзеце добра жыць. Мы заўсёды гаварылі, што вы будзеце жыць яшчэ лепш.

На трыбуне з'яўляецца Малюта Скуратаў (гэта здаравенны мужык з сякерай за поясам, у чырвонай кашулі з надпісам: «Свабоду рабыні Ізаўры!» У народзе яго ласкава клічуць «празектарам перабудовы»).

Малюта. У мэтах далейшай дэмакратызацыі прапаную сумясціць пасады цара і бацюшкі.

Цар. Пачнём галасаваць. Вось ты, напрыклад, Барыс, хочаш іншага бацюшку?

Баярын Барыс. Цур мяне, цур мяне, госпадзі... Мне і аднаго хапае.

Малюта. Ты не маеш рацыі, Барыс! Супраць свабоды пайшоў? Або «лучыну перабудовы» не глядзеў? (Баярыну Барысу надзяваюць мех на галаву і скідваюць з моста.)

На стадыёне ў Нужніках халопам адводзяць месца для словаблудства. На трыбуне з'яўляецца Гаўрыла Паповіч.

Паповіч. Прапаную увесці ў нас двухдваранскую сістэму кіравання.

Халоп Аграрый. Не, два дваранствы нам ніяк нельга. Два дваранствы народ не пракорміць.

Малюта. Тады прапаную рэгламент выступлення: «за» — 5 хвілін, «супраць» — 10 гадоў.

Дэпутат Прыбалтыкі

ТЫПОВЫ СЦЭНАРЫЙ РУСКАЙ ГІСТАРЫЧНАЙ ТРАГЕДЫІ

Цар. Наступны — халоп Гдляшка. Падрыхтавацца ваяводу Радзьёну.

Халоп Гдляшка. Прапаную адкрыць архівы апрычніны. Іначай накладу свой мандат на стол.

На трыбуне з'яўляецца пераможца ў Тыфліскай бітве ваявода Радзьён.

Радзьён. Сорам, што ў дзяржаве робіцца. Ваявода Суворў перайшоў цераз Альпы і не вяртаецца. Лімітчык Міхайла Ламаносаў у Маскву босы пайшоў, а прапісацца не можа. Першасвяшчэннік Ануфрый на ладан дыхае, прызыўнікоў псуе, стары таксікаман. А яны ў нас нават пораху не нюхалі. Сароміны дзеўкі на Ахотным радзе ходзяць. Не дазволю ворагам спакойна ў грэкі прайсці. Чужаземнаму заразу разнесці. У народзе абурэнне, крычаць: вось табе, бабуля, і СНД-ў дзень.

Малюта. Бацюхна, Лівонскі ордэн аддзяліцца хоча. Бывай, кажа, нямытая Расія.

Цар. Няхай аддзяляецца. Толькі няхай бярэ з сабой у нагрузку Казанскае ханства.

Малюта. Бацюхна, а што з іншародцамі будзем рабіць?

Цар. А дзе тая частка, што Калумб Амерыку адкрыў? Дарэчы, трэба скласці пратэст супраць прыгнёту неграў у Амерыцы.

Халоп Аграрый. А негры... Гэта хто, бацюшка?

Цар. Ох і цікаўны ты... Запамятай: негры ў Амерыцы — гэта такія ж людзі, як вы ў нас, толькі чорныя.

Чутны звон.

Цар. Ну вось, ужо да ютрані звоняць.

Малюта. Ды не, бацюхна, гэта ў храме канцэрт поп-музыкі пачаўся. У нашага папа чарговы запой.

Цар. Бачу, час нам пераязджаць ад Уладзіміра Чырвонае Сонейка без гаварыльні і дэмагогіі. Ну, браткі, я цяпер нібыта прасветлены. А вы смялей. Двароўцы чалавек — гэта гучыць горда. Малюта, як там народ?

Малюта. Наш народ, бацюхна, ён як заўсёды радуецца.

Панарама Крамлёўскай сцяны. На ёй свежанамаляваны плакат: «Святое месца пустым не бывае».

А. ТАРАСУЛЬ.

Смехатэрапія

Вясёлы аловак

Жыла сабе «Смехатэрапія»

І ВЫРАШЫЛА ЯНА ЗРАБІЦЬ РЭКЛАМУ. ДЫ НЕ ПРОСТУЮ, А... ВЕЛЬМІ ПРОСТУЮ. ВОСЬ ТАКУЮ:

Вы хочаце правесці свой адпачынак на Багамах? Тады хадзіце і прачніцеся.

* * *

Школа бізнесу запрашае ўсіх, хто праслухаў курсы «Як стаць мільянерам», павысіць кваліфікацыю на курсах «Як стаць мільярдэрам».

* * *

Гандлёвы дом «Саламон Бротэр і сыны» прапануе да продажу буйную партыю сыноў.

* * *

Паважаныя гаспадыні! Калі вы набылі кухонныя прылады «Рабінушка», якія выраблены на камерцыйным «Рабінавічаўскім» заводам, памятайце: у вас засталіся толькі адны сутні, з гадзіннікамі [illegible] зарабіць вынік узрушчаў.

* * *

Паважаныя госці! У каталогу пушнога аўкцыёну дапушчана апячатка. У пункце 9 замест «Манто са шкуры андатры» трэба чытаць «Манто з андатры».

* * *

Калі вы хочаце адчуць сябе правадыром сусветнай рэвалюцыі, кампанія з «Ісра» дасць вам магчымасць паляжаць у труне пры вялікім натоўпе народу.

* * *

Расійская тавара-сыравінная біржа са смуткам паведамляе аб заўчасным сконе расійскай таварнай сыравіны.

Старэйшы брокер Георгій КОНК.

«ПЫТАЛЬНІК-2»

— Усё думаю, чаму ў пеўня няма рук. Можа вы ведаеце?

Ф. Курашчупаў.

— Гэта лёгка растлумачыць — таму што ў курыцы няма таліі.

* * *

— Ці добра на Беларусі з мясам?

Х. Антрэкотава.

— З мясам добра, а вось без мяса — дрэнна.

* * *

— Наступным летам збіраюся ў водпуск на Каўказ, аднак знаёмыя раяць не ныраць у Чорнае мора. З чым гэта звязана?

Л. Камікадзе.

— Проста, вашы знаёмыя маюць на ўвазе выпадак з Мікітам Хрушчовым. Нырнуць не варта, бо можна, як Хрушчоў, нырнуць прэм'ерам, а вынырнуць — пенсіянерам.

* * *

— Ці многа зараз харчовых прадуктаў у рэспубліцы?

Цікаўны.

— Многа, як валасоў на галаве Гарбачова.

* * *

— У чым галоўная розніца паміж доларам і рублём?

А. Капейчанка.

— Долар забяспечаны золатам, а рубель — танкамі.

Інфармацыйнае агенцтва «Смехатэрапіі» паведамляе

Па дзяржаўных БНФ

Паводле апошніх дзяржаўных Беларускага народнага фронту прозвішча фізіка Ом рэкамендуецца вымаўляць як Ам.

Твор Гайдара

Гайдар нарэшце закончыў работу над апошнім сваім творам камітага дзядулі. У новым варыянце яна мае назву «Краўчук і Краўчук».

Новыя нумары

У Маскве ўведзены васьмізначныя тэлефонныя нумары. Цяпер, каб пазваніць у міліцыю, трэба набраць нумар 00000002, каб выклікаць «хуткую дапамогу»—00000003 і г. д.

З жыцця краіны

Краіна перажыла гады Вялікага Пачыну, Вялікага Уздыму, Вялікага Пералому, Вялікага Подзвігу, Вялікай Перамогі, Вялікага Прарыву. Зараз пачынаецца год Вялікага Прыкоў.

Будаўніцтва

Поўным ходам ідзе будаўніцтва новага грамадства — урад робіць разумныя фізіяноміі.

Аб перабудове

Перабудова завершана і здадзена ў эксплуатацыю. Як звычайна, з недаробкамі.

Што ствараецца ў нас?

На Захадзе ідзе стварэнне Агульнаеўрапейскага дома, на Усходзе — Еўразійскага дурдома.

Патрэбны псіхіятры

Ідуць спрэчкі, хто зараз павінен кіраваць дзяржавай — добрыя эканамісты, добрыя палітыкі ці добрыя юрысты. Аднак відавочна, што зараз для гэтай мэты былі б больш карыснымі добрыя псіхіятры.

У арміі

Украінскае камандаванне паведамляе, што будуе рэспубліканскую армію на новых прынцыпах—у ёй не будзе ніякай дзедаўшчыны, а толькі бацькоўшчына.

На флоце

У рамках украінізацыі Чарнаморскага флоту прэзідэнт Краўчук прысвоіў сабе званне адміралісімуса.

Войскі выводзяцца

Пачынаецца вывад савецкіх войск з Прыбалтыкі. Пытанне, калі ж пачнецца іх вывад з Расіі.

Румынія і Малдова

Румынія аб'явіла ўсеагульную мабілізацыю і пачала паспешліва ўмацоўваць пагранічныя ўмацаванні, баючыся таго, што за ёй не збіраецца далучыцца Малдова.

Арыгінальнасць

Пачаты выраб рускіх арыгінальных гумак, якія [illegible] на паяльнік з бліноў з ікрой.

Сэрвіс у лазні

Задрыпанская гарадская лазня пашырыла асартымент паслуг. Цяпер акрамя памыўкі і ўзважвання там прапануюць фатаграфаванне кліентаў.

Грошы—з адходаў

Рабіць грошы з адходаў вытворчасці нарэшце навучыўся Паўночнагалуханскі лесапапераперапрацоўчы камбінат. З абрэзкаў паперы ён выпускае гарбылыя тут пачаў чаканіць паўнаважную расійскую манету.

Новая аперацыя

Інстытут прафесара Фёдарава асвоіў новую аперацыю. Для замежных кліентаў тут прапануюць аперацыю і лячэнне па прасвятленню сляпой кішкі.

У дарвіністаў

Дарвіністы атрымалі новыя доказы паходжання чалавека ад малпы, вывучаючы інтэнсіўную эвалюцыю цэн, што зараз адбываецца ў СНД.

Акадэмія пастанавіла

Расійская акадэмія навук пастанавіла цяпер называць лямпачку Ільіча лямпачкай Эдысана.

Эксперымент у тэатры

Тэатр-студыя «Пошук» ажыццяўляе смелы эксперыментальную пастаноўку: акцёры іграюць на сцэне апранутымі.

Бацькі і дзеці

ЗНАХОДКА

Сумны Стась да жонкі падышоў:
— Як жа нам цяпер выхоўваць сына?
Сёння Васька дзённік мой знайшоў —
Тройкі там, а двоек палавіна.

АКСЕЛЕРАТ

Расце нібыта на дражджах.
Дзядуля ўнуку—свой пінжак,
І чаравікі, і штаны.
Сягоння цесныя яны.
І ўжо для гэтага акселерата
Заробку таты малавата.

ТАКІ ВЫХАВАЦЕЛЬ

Прыйшоў аднойчы бацька ў садзік.
Забраць хацеў сынка Цімох.
«А як завуць—Алесь ці Уладзік?»—
Успомніць аніяк не мог.

ШТО НА ГУБАХ

— Ты хочаш дарагіх і модных штучак?
Яшчэ вунь малачко ў губе, — учуў унучак.
Памацаў губы, усміхнуўся крызна:
— Не бачыш? Гэта ж бачканне піва.

АБКЛАЛІ

Курыць бацька, смаліць дзед
І настаўнік вунь — у школе.
Смокча лекар — наш сусед.
Як скінуць спакусу Толю?

КАБ НЕ ЗВАЛІЦЦА

На шыю бацькаву
Баіцца сесці Косця.
«Ад таты,—кажа,—чуў:
Ён нямала ўсіх хросціў».

ЗАВІТАЛІ

Нарэшце завіталі да Агаты...
Паабяцалі Восіп і Ганул
Купіць ёй падарунак да свята:
— Дык вось, выкладай пенсію, бабуля!

Рыгор БОХАН.

12 снежня 1992 г. ● 4 стар.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку». Тыраж 81.098. Індэкс 63.850. Зак. № 246. Выходзіць 250 разоў на год. Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда». ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін — 32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах — 32-35-91.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Усходні гараскоп на наступны тыдзень

З Дэлі перадае кар. ІТАР—ТАСС Сяргей БУЛАНЦАЎ

Хочаце — верце, хочаце — праверце

Асноўныя вехі КАЗЯРОГА на будучым тыдні — 17 і 20 снежня. Чацвер ідэальны для вырашэння дзелавога пытання. Калі наперадзе ўступленне ў нейкія выгадныя абавязацельствы, няхай яны будуць кароткатэрміновымі, бо пачатак будучага года можа прынесці чарговы зігзаг урадавай палітыкі ў сферы вашай дзейнасці. Зробіце зусім правільна, калі ў нядзелю арганізуеце застолле для блізкіх сяброў.

Павышаная ўважлівасць дапаможа ВАДАЛЕЮ выявіць спрыяльную магчымасць, скрытую ад павярхоўнага позірку. Шукайце нават на пустым месцы — што-небудзь ды знойдзеце. Займееце каштоўнага памочніка. У старэйшага пакалення магчымы болі ў спіне. Парады астролага дамам — паспрабуйце згуляць у латарэю ці выпрабаваць удачу іншым спосабам. Калі прапануюць іншую работу, можна згаджацца. У вас вельмі высокая верагоднасць «злавіць верабейку».

Спакойна чакаць свайго моманту трэба РЫБАМ. Зараз важна падтрымліваць статус-кво і пазбягаць новых задум — пакуль планеты на вашым небасхіле размешчаны не зусім спрыяльна. Клапотны тыдзень будзе ў жанчын. Занятасць на рабоце і няхватка грошай ускладняюцца раздражнёнасцю мужа ці каханага. Растлумачце цяжкасці сваёй сітуацыі, вас, напэўна, зразумеюць.

Калі АВЕН праявіць двайную асцярожнасць, падпісваючы дакумент ці ўступаючы ў дагаворныя адносіны, лёс праявіць нечаканую прыхільнасць. 16 снежня планеты дапамогуць пазбегнуць дзелавых і вытворчых памылак. І ўсё ж перадаручыце вырашэнне важных фінансавых пытанняў надзейнаму партнёру, калі такі ёсць. Пратуберанец пяшчотнасці ўварвецца ў ваша сэрца 18 снежня.

ЦЯЛЬЦУ трэба прыкласці максімум сіл, каб без страт мінуць 17 снежня — у гэты дзень нячыстая сіла зробіць апошнюю ў адыходзячым годзе атаку на вашу разважлівасць. Агульны ж фон тыдня вельмі нядрэнны. Вы робіце нядрэнныя поспехі, і, магчыма, рыхтуецеся да цікавай замежнай паездкі. Адкрываецца магчымасць пачаць незалежную справу. Камусьці з блізкіх сваякоў спатрэбіцца ваша апякунства.

У адрозненне ад суседа па задыякальным коле, у БЛІЗНЯТ 17 снежня — лепшы дзень тыдня. Рэалізацыю спрыяльнай магчымасці, што выпала на вашу долю трэба пачаць менавіта ў чацвер. Памятайце пры гэтым, што буйныя грашовыя аперацыі могуць аказацца стратнымі. Планеты ўсміхаюцца закаханым, але панура глядзяць на мужа і жонку, якія пасварыліся. Пазбягайце далёкіх паездак — існуе верагоднасць ДТЗ.

РАК рызыкуе ўступіць у канфлікт з уласным «я». Раней вы атрымалі адмову, што ўшчаміла ваша самалюбства, цяпер вам карціць адмовіцца ад аднаўленай прапановы. Не рабіце гэтага, бо будзеце ў пройгрышы. Калі справа звязана з фінансамі, планеты падкажуць правільнае рашэнне 17 снежня. Памятайце, што ваша дзелавая актыўнасць уступіла ў паласу пазітыўнага ўздзеяння свяцілаў. Тыя, хто захаваў запал маладосці, з задавальненнем фліртуюць.

Тры шчаслівыя дні, быццам тры запаветныя карты, падараваны ЛЬВУ: важна правільна іх разыграць. 17—19 снежня аптымальныя для вырашэння ўсіх дзелавых пытанняў, няхай гэта будзе бізнес, фінансы ці кар'ера. У гэтыя ж дні вялікая верагоднасць выйграць у латарэі ці атрымаць іншы падарунак лёсу. Служачы даб'ецца жаданага перамяшчэння. Палюбоўнікамі авалодвае дэпрэсія і меланхолія, бо будучыня пакрыта асеннім туманам. Пра вас сказана: «Хто шукае — той знаходзіць».

ДЗЕВЕ трэба звярнуць асаблівую ўвагу на 19 снежня — у гэты дзень магчымы нейкія зрухі да лепшага ў вашым фінансавым становішчы. З палёгкай уздыхнеце, справіўшыся з цяжкім заданнем. Вы маеце права спадзявацца на належную ўзнагароду. Не трэба і думаць аб перамене работы — у пачатку будучага года астролаг прадбачыць спрыяльную перспектыву, бо знікне стары бюракратызм чыноўніка. Палюбоўнікі — быццам два берагі адной ракі.

ШАЛІ, набірайцеся сіл і энергіі, каб у самым канцы года без страт пераадолець негатыўнае ўздзеянне планет і прайсці «як па струне над безданню — прыгожа, асцярожна і імкліва». Неспрыяльныя даты астролаг паведаміць на наступным тыдні. А пакуль маеце ўсе шанцы паспяхова справіцца з прэстыжным заданнем. Справы працоўнай дамы яўна на ўздыме, вы далёка прасунуліся ў ажыццяўленні амбіцый. Пачынаючы прадпрымальнік возьме добры старт.

Тры добрыя ва ўсіх адносінах дні падараваны СКАРПІЁНУ — 16—18 снежня. У астатні час апасайцеся падману, бо хтосьці спрабуе скарыстаць ваша адхіленне ад работы. Рызыкуеце нажыць сур'ёзныя непрыемнасці. Уберажыцеся, калі акунецеся ў справы па самую макаўку. У дам вельмі моцныя рамантычныя тэндэнцыі. Іх віхар падхопіць незамужніх і тых, хто п'е мядовы хмель і палыновы настой шлюбных вузаў больш за 15 гадоў.

Штосьці злёгку не ладзіцца ў СТРАЛЬЦА. Вы схільны растраціць казённыя грошы ці пусціць не па прызначэнню атрыманы аванс. Вынікі могуць быць цяжкімі, таму што «бясплатны сыр бывае толькі ў пастцы». Не выключаны падман з боку знешне дружалюбнага калегі. Пытанне астролага да вельмі мілай, але пакуль — на жаль — зусім адзінокай дамы: ці не сексуальны монстр з'явіўся каля вас?

1	2	3	4	5	6	7
М	С	Л	Г	Д	З	Я
Ї	Ы	Ё	М	К	І	
К	Р	З	Н	Р	У	А
Ы	У	З	Ы	А		
Л	Ш	Н	Э	К	І	
К	З	А	Л	Н	Ц	
Ц	І	Н	А	Я	К	Ц
К	А	Т	Ь	Ш	К	

СУБОТНІМ ВЕЧАРАМ

ШТО НА МАЛЮНКАХ?

На малюнках адлюстраваныя матылёк, птушка, звярок і рыба. Назавіце іх!

З ЧАТЫРОХ ФІГУР — ЧАТЫРЫ КВАДРАТЫ

Чатыры фігуры маюць роўную плошчу, прычым дзве з іх — з «вокнамі». Разрэжце кожную фігуру такім чынам на чатыры часткі, каб з кожнай можна было скласці чатыры роўнавялікія квадраты.

АДКАЗЫ І РАШЭННІ

«Прачытайце слова» (21 лістапада). Калі скласці квадрат па гарызанталях у «гармонік», то прачытаем слова «грог», калі па вертыкалях — слова «торс».

«Сем праколаў» (21 лістапада). Трэба перагнуць паперу тройчы, каб усе сем праколаў сумясціліся.

«27 трохвугольнікаў» (21 лістапада). Аўтар задачы падлічыла правільна: сапраўды 27 трохвугольнікаў.

КРЫЖАВАНКА-ПЛЯЦЁНКА

Перакладзіце на беларускую мову наступныя словы. «Пляцёнка» дапаможа гэта зрабіць, бо частка літар у словах адкрытая.

Па гарызанталях: 1. Невеста. 2. Толстая доска. 3. Букашка. 4. Янтарь. 5. Лютик. 6. Трясогузка. 7. Серёжка (вербы).

Па вертыкалях: 1. Подшёрсток. 2. Форель. 3. Купальница. 4. Кровельный гвоздь. 5. Заросль, кустарник. 6. Союз (грам.). 7. Пощада.

Склаў Уладзімір ЕСМАНТОВІЧ.
г. Мінск.

АДКАЗЫ НА КРЫЖАВАНКУ, ЗМЕШЧАНУЮ 5 СНЕЖНЯ

С І Ф Д Ж П
СКЕПСІС РЭКВІЕМ
І А Р П П М І С
ШПАТ МАРЦІПА РУНЬ
Е А Э Р Н Я
ШТРЭК АСТАП АЗАРТ
Р С СПАРТАК О Ы
АТЭЛА А ТАБЛО
Р АНЕКДОТ У
ПАРВЕ Т МОКША
Б Д АНДАРАК К Р
НАРАЧ ТУРАК КАРАЛ
Р У К Т А І
ДЫСК СМАРАГД КАНЯ
С Р Т Т Й С Р Ч
РАДЫКАЛ МЕЛОДЫЯ
Ў Т Ў К Й К

НАДВОР'Е

12 снежня

Сёння ўдзень па рэспубліцы чакаецца воблачнае надвор'е, часам ападкі, слабы галалёд, месцамі туман. Тэмпература паветра ў Гомелі, Магілёве, Віцебску, Мінску — каля 0, у Гродна — ад 0 да 2 градусаў цяпла, у Брэсце — 1—3 градусы цяпла. У наступныя двое сутак: 13 снежня на большай частцы тэрыторыі, 14-га — месцамі па рэспубліцы слабы галалёд, ападкі. Тэмпература паветра 13 снежня на працягу сутак каля 0, уначы 14 ад 2 да 7 градусаў марозу, удзень — ад 2 градусаў марозу да 3 градусаў цяпла.

Л. САНКЕВІЧ, інжынер-сіноптык.

ТЭЛЕБАЧАННЕ

13 снежня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Парады ўрача. Як папярэдзіць прастуду.
9.00. «Тры гады». Мастацкі фільм. 2-я серыя.
10.15. «Кацярынінскі палац». Прадстаўляюць тэлежурналісты Санкт-Пецярбурга.
10.45. «Мы такія розныя». Музычная забаўляльная праграма з удзелам мастацкіх калектываў Дома творчасці для дзяцей і юнацтва г. Бабруйска.
11.45. Урокі здароўя. Аздараўленчыя аспекты ўсходніх адзінаборстваў.
12.15. Роднае слова.
12.55. «Пакуль гарыць свечка...» Паводле твораў М. Валошына.
13.35. «Нявеста падземнага прынца». Мастацкі фільм з субцітрамі.
14.50. Савітар-цэнтр. Павел Глоба: ваша імя.
15.40. «Верашок». Мультфільм.
16.00. Воднае пола. Кубак Чарнаморска-Балтыйскай лігі.
16.30. Міжнародны фестываль сучаснай харэаграфіі «Віцебск-92». Дзень чацвёрты. Гала-канцэрт.
18.30. Літарынка.
19.00. Запрашаем на вячоркі. Фальклорны калектыў Кашавіцкага сельскага Дома культуры Пінскага раёна.
20.00. Панарама.
20.30. «Батанічны сад». Кінанарыс.
20.40. Калыханка.
21.00. Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок» прадстаўляе...
22.05. Каралеўскае паляванне. Шоў-казіно.
23.05. Студыя «Тэлесябрына». Пепсі-топ-20.
23.45. «Сінема» прадстаўляе: мастацкі фільм «Разява» (Францыя).

Канал «Астанкіна»

6.00. Гадзіна сілы духу.
7.00. Тыраж «Спортлато».
7.15. Народныя мелодыі.
7.30. Футбол. Міжкантынентальны кубак. «Сан-Паулу» (Бразілія) — «Барселона» (Іспанія).
9.00. Раным-рана.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.50. Пад знакам «пі».
11.30. «Прыгоды чорнага Прыгажуна». 22-я серыя.
11.55. Новае пакаленне выбірае.
12.30. Шматсерыйны мультфільм «Піф і Геркулес».
12.40. Дак. фільм «Падводная адысея каманды Кусто».
13.30. Сола.
14.00. Навіны (з сурдаперакладам).
14.20. Дыялог у прамым эфіры.
15.00. Клуб падарожнікаў.
15.50. Жывое дрэва рамёстваў.
16.00. Панарама.
16.40. Тэлелоцыя.
16.55. Уолт Дысней прадстаўляе...
17.45. Навіны.
18.00. Праменад у Марыінскім.
19.00. Мастацкі фільм «Ашалелы аўтобус».
20.45. Маскоўскі кіна-хіт-парад.
21.00. Вынікі.
21.45. Спартыўны ўік-энд.
22.00. Тэніс. Кубак «Вялікага шлема». Фінал.
23.00. Навіны.
23.20. Відэадром

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.25. Свет спорту вачамі фірмы «Жылет».
7.55. «Нам адпушчана звыш...»
8.40. «Навальніца 1812 года». Фільм 11-ы.
9.10. Шэсць сотак.
9.30. «Прыгода ў каралеўстве». 16-я серыя.
10.00. Аты-баты...
10.30. Тэлекрыжаванка. «Музбіржа».
11.00. «Доўгі шлях дамоў». Б. Грабеншчыкаў. Дак. фільм.
12.30. Зігзаг удачы. Адборачны тур.
12.40. Сялянскае пытанне.
13.00. Весткі.
13.20. «Не высечы...» Вядучы — У. Цветаў.
13.35. «Востраў». Рэжысёр Д. І. Карасік.
14.20. «Варажба аб пераможцы». Англійская прэмія Букера.
15.10. Познер і Донах'ю.
15.40. «К-2» прадстаўляе: «Зоркі Амерыкі».
16.10. У свеце жывёл.
17.10. «З любові да блізкага». Дабрачынны канцэрт.
18.10. Клуб «Жоўтая падводная лодка».
18.45. Свята кожны дзень.
19.00. Весткі.
19.20. Фестываль класічных фільмаў Галівуда. «За 12-мільным рыфам».
21.00. Тэлебюро расследаванняў.
22.00. Весткі.
22.25. Спартыўная карусель.
22.30. Міс свету-92 (ПАР).

Саюз журналістаў Беларусі глыбока смуткуе з выпадку смерці франтавіка, таленавітага спартыўнага журналіста СУПАНЕВА Міхаіла Мікалаевіча і выказвае шчырае спачуванне яго родным і блізкім.